

Nisan 2016 • Sayı 12

ATEİST DERGİ

“Tanrıyı inanç yaratır”

Ateist Kimlikle Yaşamak
**Dogmatizmin
Egemen
Olduğu Yerde
Direniş
Kaçınılmaz
Mıdır?**

Şükrü
ALKAN

Kütle Çekim
Dalgalarının
Keşfi

Ege
ÖZMERAL

Reformcu
Epistemolojinin
Eleştirisi

Mehmet
MİRİOĞLU

Evrimin
Işığında Ateist
Düşünce

Işın
ALTINKAYA

Hatipoğlu Suç
Duyurusu
Üzerine

Berfu
ÖZCAN

İÇİNDEKİLER

KÜNYE

2 **Ateist Dergi Olarak, Uzun Bir Aradan Sonra Merhaba**

Psikoloji

3-5 **Doğmatizmin Egemen Olduğu Yerde Direniş Kaçınılmaz Mıdır?** *Şükrü ALKAN*

Fizik Köşesi

6-9 **Kütle Çekim Dalgalarının Keşfi** *Ege ÖZMERAL*

Felsefe Köşesi

10-12 **Reformcu Epistemolojinin Eleştirisi** *Mehmet MİRİOĞLU*

Evrin Köşesi

13-20 **Evrimin Işığında Ateist Düşünce** *Işın ALTINKAYA*

Nasıl Ateist Oldum Köşesi

21-23 **Nereden Geldim?** *Eric ROSE*

Sahte Bilim Köşesi

24-26 **Ateist Olduğun Konusunda “Şüphe Yok”** *Arsel ACAR*

Ateist Haber

27-31 *Nülifer ÇEMBERTAŞ*

Astronomi Köşesi

32-34 **Güneş Sabit Bir Enerji Kaynağı Mı?** *Zafer EMECAN*

Sinema Köşesi

35-38 **Deist Bir Uzunlu** *Skeptik Sinefil*

Hukuk Köşesi

39-40 **Hatipoğlu Suç Duyurusu Üzerine** *Berfu ÖZCAN*

Editör

Erhan Kılıç, Bahar Kılıç

Fizik Köşesi

Ege Özmeral

Sahte Bilim Köşesi

Arsel Berkat Acar

Felsefe Köşesi

Taner Beyter

Mehmet Mirioğlu

Hukuk Köşesi

Berfu Özcan

Kitap Tanıtımı Köşesi

Berat Mutluhan Seferoğlu

Ateist Haber

Nülifer Cembertas

Evrin Köşesi

Işın Altinkaya

Astronomi Köşesi

Zafer Emecan

Psikoloji

Şükrü Alkan

Web Sitesi

Erhan Kılıç

Tasarım ve Mizampaj:

Erkan Öğümsöğütü

Osman Budak

Ateist Dergi Olarak, Uzun Bir Aradan Sonra Merhaba!

2014 yılının Ocak ayında yayın hayatına başlayıp Aralık ayında yayımlanan 11. sayıyla bu sürece ara veren Ateist Dergi, şu anda okumakta olduğunuz 12. sayıyla yeni yayın dönemine girmiş bulunuyor. Bu anlamda tüm dergi ekibi adına herkese tekrar merhaba diyoruz!

Bildiğiniz gibi önceden bizlerin de üyesi olduğu Ateistler Derneği'nin ücretsiz/online yayın organı olarak çıkardığımız bu dergi, 2016 başında Ateistler Derneği'nin Ateizm Derneği ile birleşmesiyle hiçbir kuruluşun çatısı altında olmayan, nonteistlerin özgürce sesini duyurabileceği bağımsız bir yayın organı haline gelmiştir. Derneklerin birleştiğine dair bu güzel haberi henüz almayanları, bir kez de buradan bilgilendirmiş olmaktan da ayrıca mutluluk duyuyoruz.

Geçtiğimiz süre zarfında ülkemizde sadece nonteistleri değil, tüm halkımızı derinden yaralayan pek çok acı olay yaşandı; ülke karanlık ve gitgide daha da puslu hale gelen bir süreçten geçmekteyiz. Bu vahim olaylarda hayatını kaybeden herkesi ancak anabiliyor, yakınlarına ve toplumumuza başsağlığı diliyoruz! Daha da önemlisi; akli, mantığı ve bilimi savunarak etik ilkeler çerçevesinde bulunacak çözüm yollarının önünü açmanın önemini bir kez daha vurgulama gereği duyuyoruz. Lafı fazlaca uzatmaya gerek yok: Biraz geç oldu, biraz da teşvik gerekti; ama doğru bilgiyi insanlara ulaştırma konusunda duyduğumuz sorumluluk duygusuyla kaldığımız yerden devam etmek üzere geri dönmüş bulunuyoruz!

Yayına 1 yılı aşkın bir süre boyunca ara vermemizin sebeplerini merak edenler olduğunu biliyoruz. Bu aksiliğin temel nedeni, ülkemizde hemen her kolektif çalışmada yaşanan iş gücü eksikliği, kişisel kaygılar ve fikir ayrılıklarıdır. Bu süreçte site isimlerimiz ele geçirildi, karalama kampanyaları yürütüldü ve buna bağlı olarak da birçok sevimsiz tartışma yaşandı. Ama bunların artık bir önemi kalmadığı için sürecin hoş olmayan ayrıntılarına değinmeyi lüzumlu görmüyor, enerjimizi ve emeğimizi gerçek amacımıza yöneltmeyi tercih ediyoruz, ki o da; rasyonel düşünceyi, bilimsel bakış açısını ve dinin bu anlamda oluşturduğu engelleri insanlara anlatmak, böylece düşünmekten ve sorgulamaktan korkmayan, düşünsel temelini de bilimle ve felsefeyle sağlamlaştırmış insanların artmasına ufak da olsa katkıda bulunmaktır.

Toparlamak gerekirse, eski ekibimize eklenen yeni yazar ve teknik kadromuzla çok daha zengin içerikli bir dergi olarak tekrar karşınızda olmaktan mutluluk duyuyor, dergimizin tüm okuyucularımıza verimli, yapıcı ve bilgilendirici bir okuma deneyimi sunmasını umuyoruz. Bu anlamda yazar olarak aramıza katılmak isteyen herkese kapımızın açık olduğunu hatırlatarak, bir kez daha tüm nonteistleri selamlıyoruz!

Sizin de dergimizde yayınlanmasını istediğiniz yazılarınız varsa veya görüş ve önerilerinizle ateistlerin sesi olan bu yayını daha da ileri taşımak istiyorsanız, bize Ateist Dergi sitemizden <http://www.ateistdergi.com/iletisim> ulaşabilirsiniz.

Bize ulaşabileceğiniz diğer kanallar:

Facebook: <https://www.facebook.com/ateistdergi>

Twitter: @ateist_dergi https://twitter.com/ateist_dergi

Youtube kanalımız: <https://www.youtube.com/c/ateistdergi>

Dogmatizmin Egemen Olduğu Yerde Direniş Kaçınılmaz Mıdır?

Şükrü ALKAN

Psikanalist Felsefeci Psikoterapist

Kuşkusuz, bir şeyin var olduğu kanıtlanabilirse, var olmadığı inancı da kendiliğinden çöker. Bir şeyin var olmadığını kanıtlamak imkânsız ise, var olduğuna ilişkin önermeler ne işe yarar? Ne gariptir ki, inananlar tanrının varlığını kanıtlamaya çalışıyorlar!

Kanıtlamaya çalışmak meselesi ise yokluğu değil, varlığı kanıtlamakla ilgilidir. “Vardır, çünkü onsuz olamaz. Var, çünkü ben varım ve ben var diyorum; oysa kanıt yok.”

Dogmatizm, yanlış bir bilincin türevi olarak türsel varlık (insan) için hayati bir tuzaktır.

Dogma Meselesi

Dogmatik durumu yerinden etmek, onu kırmak veya bu durumu kıran olmak... Kazanılmış kültürel ve sosyal değerlerin içine yerleşen farklılıkları ve üretim içindeki rolü gereği insan, mücadele eden ve varlığını düşüncesi ile ifade eden bir subje ise işte bu dogma kırma anlamına gelebilir. Dogma kıran, gücü elinde tutan egemen güçlere karşı duruşunu haykırarak gösteren kişidir. Dogmayı kırmak sığ yaşamı reddetmektir. Ucuz, tembel ve dar hayat anlayışından çıkabilmektir. Buna yönelik bir karşıtlık, dogmanın inceden inceye tartışmaya açılabilmesini sağlamaktır.

Dogmatizm

Dogma, kritiksiz, metafiziksel ve tartışmasız bir düşünce tarzıdır. Marx ve Engels de dogma meselesinde ideolojik kritisizmi şöyle ele alırlar: Dogma bilimsel teori ile

kırılabilen bir gerçektir. İnanılan gerçek kırılabilir. Doğadan elde edilen deneyimsel bilgi olan ampirik gerçek, dönüştürülmemiş ve değişime uğramamış bir olgu olarak sadece dogmatizmin sınırları içerisinde kalır. Bu tarihsel olayların içinde kritisizmin gelişimiyle de dogma tartışılır hale geldi. Marx dogmalara karşı gelişini anlatırken, onlara bayrak açmak yerine cümlelerini daha açık ve net ifade etmeyi önerir. “Komünizme dogmatik diyenler için özel mülkiyet yerine kamu ve insani prensipler yerleşmelidir” der.

Eleştiri, metafiziksel değilse dogmatik değildir. Kant ise, kritiği, metafiziğin temelde yeniden tanımlanması için en gerekli önerme olarak alır.

Eğer bir şey iki kategoride görülürse, ister istemez dogmatik olunur. Buna örnek olarak iyi-kötü, tanrı-şeytan ayrımı verilebilir. Böyle bir dünyada yaşadığınızda, ikilemleriyle birlikte dogmatik bir dünyada yaşıyorsunuz demektir. Türk-Kürt veya Alevi-Sünni benzeri bütün ayrışmalar dogmatiktir ve bu yönde geliştirilen her hareket dogmatik olmak zorundadır.

Gelişme dogmaları kırarak sağlanır. Dogmalardan çıkan tarihsel süreçler travmatik ve kanlıdır. Tarih, üretenlerin ve anlayanların, yaşamı renklendirenlerindir. Tarihten, gerçek yaşamın somut süreç ve olgularından çıkan sonuca göre,

insan dogmatik değil, deneyimleyen ve düşünen bir varlık olur.

Çokça kullanılan “cahil” kavramı bu noktada nasıl bir önem kazanmaktadır? Cahillik aslında çoğu zaman sanıldığı gibi özgüven meselesi değildir. Cehalet bilgiye kıyasla daha çok özgüvene sebep olur; travmatik sonuçları olan, türsel varlığı tehdit eden bir yaşam meselesine dönüşür. Bir sorunun bilimsel yöntemlerle çözülemeyeceğini söyleyenler, bilim konusunda çok değil, az bilenlerdir.

Dogmatizmi kişi ile din arasındaki bir mesele olarak ele almak bizi eksik bir tanımlamaya götürür. Çünkü aslında bütün dogmaların temelinde bilimi reddedicilik vardır. Oysa bilimi reddetmek, akıllı reddetmek; yani akılcılığı inkâr etmektir. Bu bağlamda salt din olgusunu bu temele yerleştirdiğimizde dogmaya açıklık kazandırmış olmuyoruz. Çünkü dogmaların hammaddesi, dinle topluma dayatılan psikolojik harp yöntemleridir. Yeni kitle psikolojisinin temel unsurları yürürlüğe konulduğuna cahillik, daha da maddi bir değer taşımaktadır.

Toplumu yönlendiren psikolojik yöntemler din gerekçesiyle pekiştirildiğinde, direnme gücünüz elinizden alınır. Cahil bir toplumun sürü psikolojisinde davranmak zorunda kalırsınız. Yöneten ve yönetilenler dogmaları sayesinde mutlu bir çoğunluk oluşturduklarında direniş kaçınılmaz mıdır? Bilim ve akıl dünyasında yer alan bir avuç insan kime karşı savaşıyor? Neye karşı direnmelidir?

Türsel varlık olan insan, iki düşünce arasında gelgitler de yaşayabilir. Çünkü bizi bu cahil ve dini inanca karşı savunmasız kılan (kolay – rahat – sorgulamayan - eleştirmeyen) zihinsel mekanizmaların kökleri derinlerdedir. Beyin yıkama dediğimiz mekanizmayla, çocuklarda oluşan akıl dışılığın en belirgin örneklerindendir.

İnanç dinde bir meziyet, bilimdeyse bir hatadır. Böylelikle sorgulanmayan inanç ile akıllı sorgulama arasındaki en büyük savaş kaçınılmaz olarak bir direnişe sebep olmaktadır.

Belli ki otoriteye dayalı olan din, ancak otoriter ve otokratik bir rejimi beraberinde

getirir. Demokrasi, hukukun üstünlüğü ve laiklik meselesi de burada hiçleşir. Bildiğimiz gibi bilim akla ve gözleme dayanır; ama din, özü itibarıyla bu iki olguyu da reddeder.

Bilim, merak ve şüphe ile yoğrulur. Bilim maddeyi görmek, tanımak ve tanımlamakla uğraşır. Din maddeyi görmez. Yani değişim ve dönüşüm süreçlerinin din için önemi yoktur.

Din, insanı hem küçümser hem de evrenin en yüce varlığı olarak görür. Bu ikilemi şöyle açabiliriz:

1) Din insanı küçümser. Çünkü kitlesel nevrozun oluşturulması için “sürü insan” psikolojisini yaratmak gerekir. İnsanı küçümseyerek onu yönetmek kolaylaşır, hegomanya pekiştirilir. Dünya, tanrının hizmetine sunulur. İnsan ve insan kaynakları tanrıya atfedilir.

2) Din insanı yüceltir. Çünkü “Diğer canlılar insan için alt kategorilerdedir.” hükmü insanı bir yandan vahşileştirirken, diğer yandan da akıl dışı bir konuma getirmektedir.

İkilem, onu patojenik yaşam sürecine sokarken, hayatı sorgulamayacak bir figüre dönüştürmektedir. Bu iki farklı görünümlü durum, son tahlilde suni dogmatik bir insan kitlesi oluşturmaktır.

Bilimdeki ikilemler sadece kendi dinamiğinde çözülürken, ideolojide bu pek mümkün değildir. Bilim zafere ulaştırır, çünkü insan merak ettiğini açıklayabilmiş ve buluşunu yaşamla işe yarar bir biçimde bütünleştirebilmiştir. Akla dayalı olan her tür üretim ve teknolojik gelişme kültürel

değişimleri de zorlamaktadır.

Bilim yapmak, aşk yapmak kadar deneyimsel, gözlemsel ve şüpheseldir. İnsan yaşadığı aşkı gözlem ve deneyimleyebiliyorsa aşk yaşar ve o işe yarar. Ama bu insan, aşkı gözlem ve deneyim içine almıyorsa, aşkı dümdüz yaşar. Aşk dogmatikleşir. İçinden çıkılmaz bir yere gelir. Sevgi kısırlaşır ve büyümmez. Eros ölür. Onun yerine dogmatizmin egemen olduğu Taratos (Ölüm) yaşamın içinde egemen olur. Ölümün ve ölümseverliğin egemen olduğu bir toplumda aşk, ölüm dürtüsü ve nefret duygulanımına yol açarak, aşkı ve sevgiyi anlamsız kılar. Cinayet ve tacizlerin bu kadar yoğun olduğu bir yerde, toplumda sevgi alışverişinde bulunulması kaçınılmaz olarak patolojik olacaktır. Eros'un olduğu yerde aşk, sevgi, merak ve üretim vardır. Daha fazlası ise; umut vardır!

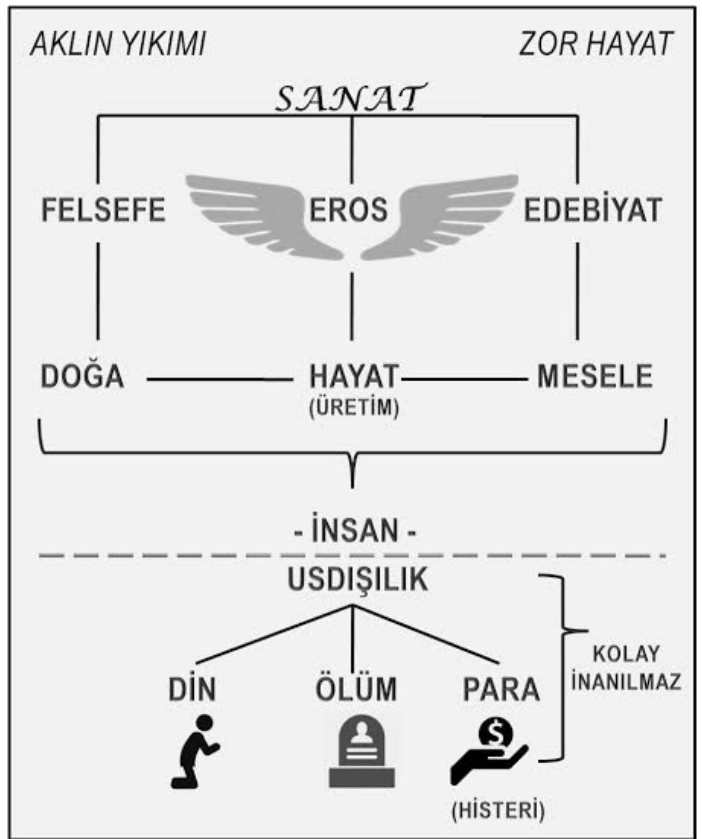
Ölüm umutları yok eder. Ama biliyoruz ki, umut yolculuğu insanı yeni ufuklara götürür. Din, aslında ölüm gerçeğini öğretir; fakat bunu yaparken insanı öbür dünyaya, dogmatizme götürdüğü için insanı yaşadığı çevreye ve dünyaya önem vermez hale getirerek ona zarar verir. Yeryüzüne dönmeyen insan dogmatiktir. Cenneti arar, fakat insan cenneti bu dünyada aramalıdır. Bunu da ancak bilimle görebilir.

Yaşamı deneyimleme cesareti, sevgi ve aşkla yoğrulmuş ümit ve bilimsel gönençlik insanı zafere götürür. Bir kurallar bütünü olan din, zihinsel mekanizmalarımızda düşünmeyi sorgulamayı ortadan kaldırmaktadır. Bu da dogmatizme yol açıp; karanlık, teokratik dinsel olgunun sosyolojisini oluşturmaktadır.

Bilim bizlere insan zihninin, dini inanç düşüncesini nasıl ve neden yarattığını da gösteriyor. Din, insan beyninin bir sonucudur. İnsan histerileri ile vardır ve bu histeriler de dogmatiktir. Yani insan zihninin dini inanç yaratma konusundaki histerizmi, bugünün dinsel toplumsal süreçlerini anlamamızda önemli fırsatlar sunmaktadır.

Din, acımasız bir dünyada rahatlama sağlayabilir. Ama acımasızlığın nedeni değilse de, ona boyun eğerek egemenleşmesine hizmet eden de, yine bu dinlerdir. Bu dogmatizm, beynin yapısal bir sorunudur.

Günümüz çağdaş toplumlarını

gözlemlediğimizde, “Tanrısız toplumlar yok olmaya mahkûmdur.” ifadesi geçersiz kalır. Günümüzde, tanrıya bel bağlamayan toplumlar, demokrasi ve hukukun üstünlüğü ilkeleri ile belirli kurallar çerçevesinde yaşayabiliyorlar. Tanrı yüzünden olmasa da, tanrının koyduğu hayali yasa ve cezalar yüzünden suç oranları daha çok artmıştır; hayali günahlarla somut suç oranları azgınlaşarak devam etmektedir.

Tanrı yaratmak bir sentez, bilinmeyen gerçekliğe dair bir açıklama yaratmak demektir.

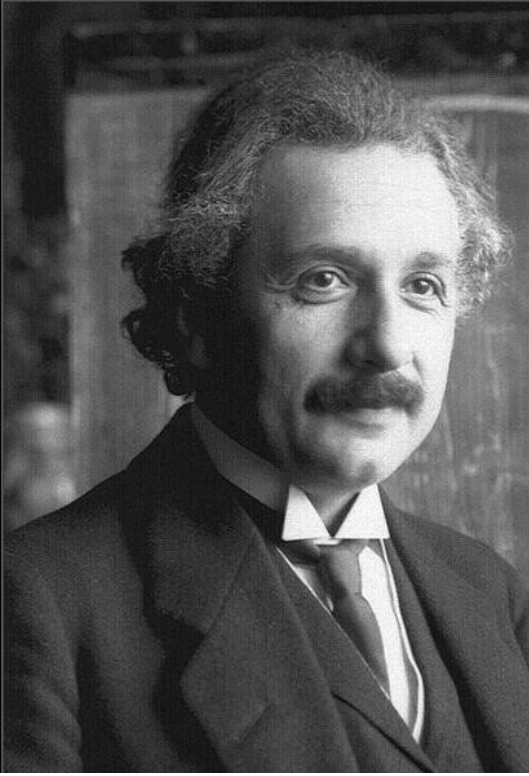
Dogmatizm ve dogmatik insan katı ve kompulsif olduğu ve esnek olmadığı için, faşist ve teokratik düzenlerin oluşmasına sebebiyet verir. Bilimse, tüm bunları sorgulamak anlamına geldiği için, laik bir toplumsal düzlemi gerekli kılar.

Direnmek, bilim yapmaktır. Bilime izin vermektir. Yaşamı alışılmışlığın dışında deneyimlemek demektir. Her yeni deneyim, bir yanlışın üzerine gitmektir. İşte direnmenin sırrı da burada saklıdır.

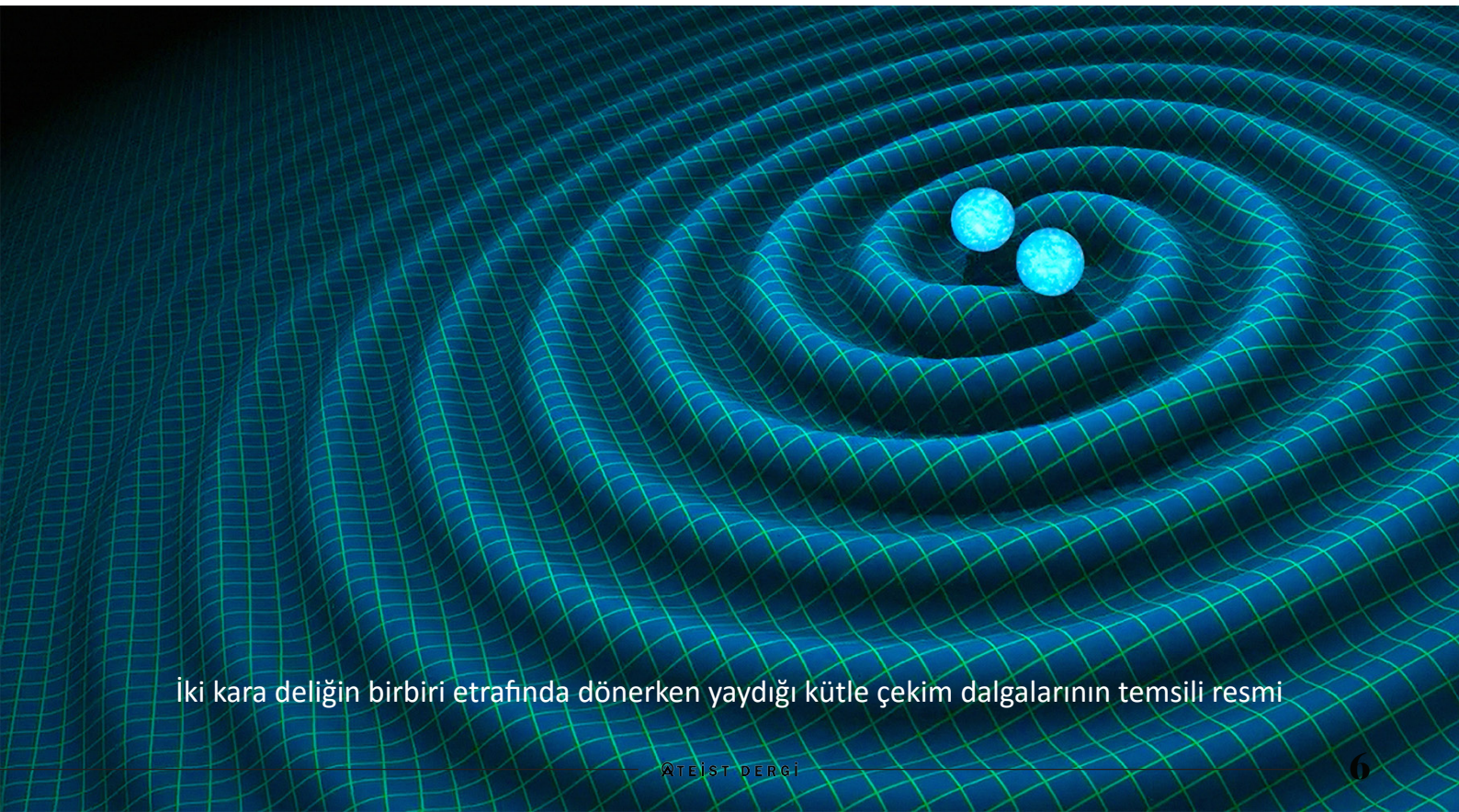
Kütle Çekim Dalgalarının Keşfi

Ege ÖZMERAL

11 Şubat 2016 tarihinde bilimde çok önemli bir adım atıldı. Hatta bazı kozmologlar, bu adımı 21. yüzyılın en büyük bilimsel gelişmesi olarak tanımladı. Genel Görelilik Teorisi'nin doğrudan gözlemlenememiş tek öngörüsü olan kütle çekim dalgaları, ilk kez doğrudan gözlemlendi. Bu yazıda; kütle çekim dalgalarının ne olduğu, nasıl keşfedildiği gibi konuları ele alacağım

Kütle çekim dalgaları, Albert Einstein'ın 1915 yılında ortaya attığı Genel Görelilik Teorisi sayesinde teorik olarak ortaya çıktı. Einstein, bu teoriyi, Newton'un Kütle Çekim Teorisi'nin açıklayamadığı bazı fenomenleri (mesela, Merkür'ün yörüngesinin kayması) açıklamak ve 1905 yılında yayımladığı Özel Görelilik Teorisi'ni ivmeli hareket eden gözlemcileri de içerecek şekilde "genişletmek" için ortaya attı. Newton'un teorisinden farklı olarak bu teori, kütle çekimin doğasını açıklayabiliyordu. Bu teoriye göre cisimler, enerji, kütle gibi özellikleri ile uzay-zamanı büküyordu ve kütle çekim bu bükülme sonucu oluşuyordu. Bu şu anlama geliyor: Güneş, Dünya gibi büyük kütleli cisimlerin yakınına yaklaşan cisimlerin uzayda aldığı yol değişiyor ve zaman, kütle çekim alanına yakın cisimler için daha çok yavaşlıyor. Biz, elmanın aşağı düştüğünü düşünürken aslında elma, uzayda en kısa yolu alıyor, çünkü Dünya uzayı büküğü için elma düz bir doğrultuda ilerlemek yerine, Dünya'nın merkezine doğru yol alıyor. Dünya, uzayın yanında zamanı da büküğü için, apartmanın en alt katında yaşayan biri apartmanın en üst katında yaşayan birine göre daha yavaş yaşıyor.

İki kara deliğin birbiri etrafında dönerken yaydığı kütle çekim dalgalarının temsili resmi

Kütle çekim dalgaları, işte bu uzay-zaman bükülmeleri yüzünden ortaya çıkan uzay-zaman dalgalanmalarıdır. LIGO keşfedene kadar, Genel Görelilik Teorisi'nin doğrudan gözlemlenmemiş tek öngörüsü olarak kalmışlardı. Asimetrik bir şekilde ivmeli hareket eden her kütleli cisim, kütle çekim dalgası yayar; daha teknik konuşmak gerekirse, bir kütle dağılımının kuadropol momentinin değişmesi, uzay-zamanda kütle çekimsel dalgaların yayılmasına sebep olur. Bu nedenle, kendi etrafında dönen bir küresel cisim veya silindirik cisim kütle çekim dalgası yaymaz (çünkü simetriktir), ancak birbiri etrafında dönen iki cisim yayar; fakat sadece çok büyük kütlesi olan ve birbirine çok yakın şekilde yörüngede giden cisimlerin yaydığı kütle çekim dalgalar bizim teknolojik aletlerle fark edebileceğimiz frekanstadır, bu nedenle

LIGO

COMMEMORATION

1994'den 2005'e kadar LIGO'nun yöneticiliğini yapan Barry Barish

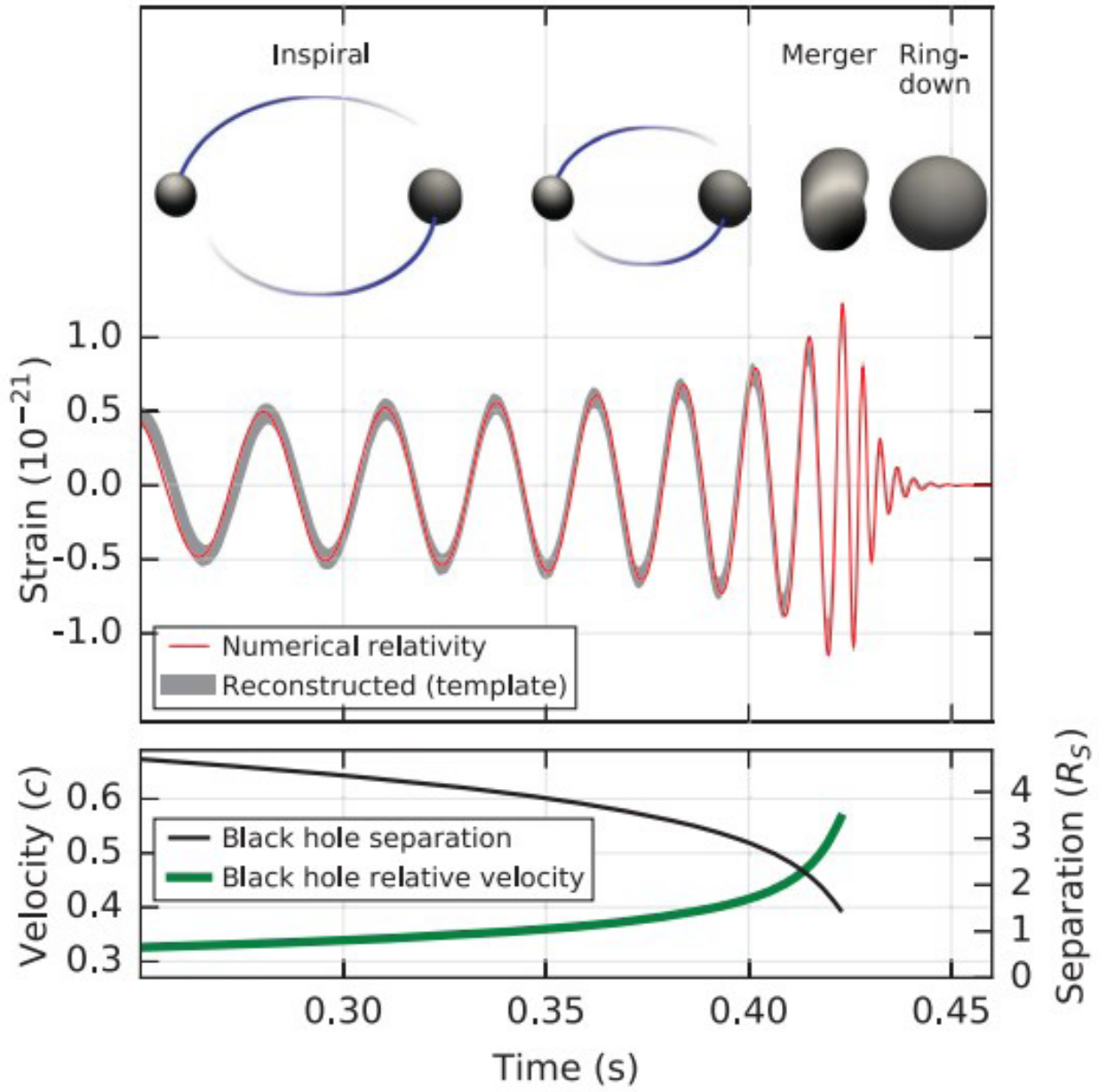
kütle çekim dalgaları tam da çarpışma esnasında 0.2 saniye boyunca gözlemlenmiştir. Kütle çekim dalgaları, uzayın ve zamanın sürekli genişleyip daralması şeklinde ve ışık hızında yayılırlar; örneğin sizin üzerinizden geçen bir kütle çekim dalgası sizi önce uzatır sonra da genişletir, taa ki gidene kadar, ancak bu kısılalp genişleme bir protonun çapının milyonda biri kadardır, zaten bu sebeple teorik olarak ortaya atılmalarından 100 yıl sonra keşfedilebilmişlerdir.

LIGO'nun kütle çekim dalgalarını nasıl keşfettiğinden bahsetmeden önce, Einstein'dan LIGO'nun keşfine kadar olan süreci anlatmak istiyorum. İlk kez 1957 yılında Richard Feynman ve Hermann Bondi kütle çekim dalgalarının teorik olarak gözlemlenebileceğini söyledi. 15 yıl sonra Joseph Weber kütle çekim dalgalarının keşfedildiğini açıkladı, ancak tekrar yapılan analizlerde ölçüm hatası bulundu. 1984 yılında NSF'nin (Ulusal Bilim Vakfı), MIT ve Caltech'i LIGO Projesi'ne katılmak için zorlaması üzerine Kip Thorne (kendisi aynı zamanda "Yıldızlararası" filmine bilimsel danışmanlık da yaptı), Ronald Drever ve Rainer Weiss'in olduğu bir komite ve NSF'nin kurduğu en büyük bütçeli kurum oluşturuldu. 1993 yılında kütle çekim dalgaları dolaylı olarak gözlemlenmiştir. Kütle çekim dalgaları enerji taşır, bu nedenle birbiri etrafında dönen kütleli cisimler kütle çekim dalgası yayarken enerji kaybederler ve bu da, spiral çizerek birbirlerine düşmelerini sağlar. Bu etki ikili nötron yıldızlarında gözlemlendi ve sonuçlar tam da Genel Görelilik Teorisi'nin öngördüğü şekilde çıktı. Bu keşiflerinden dolayı Russell A. Hulse ve Joseph H. Taylor 1993 yılında Nobel ödülü aldılar. Ancak kütle çekim dalgaları doğrudan gözlemlenmemişti ve Genel Görelilik Teorisi'nin doğrudan gözlemlenmeyen tek öngörüsü olarak

kalmaya devam ediyordu. Nihayet 2002 yılından itibaren kütle çekim dalgalarını aramaya başlayan LIGO, 2010 yılına kadar tamı tamına 0 kütle çekim dalgası algılayabildi. Bu şaşıracak bir şey değildi, çünkü kütle çekim dalgalarını gözlemleyebilmek hayli zordu. Bunun üzerine 2015'de LIGO, 10 kat daha hassas olan Advanced LIGO detectors (ileri LIGO algılayıcıları) geliştirdi ve 1 yıl sonra nihayet kütle çekim dalgalarını gözlemleyebildi.

Peki LIGO bunu nasıl yaptı ●

Üstteki resimde kara deliklerin zamanla birbirine yaklaştıkça yaydıkları kütle çekim dalgalarının nasıl değiştiğini gösteriyor. Altteki resimde yeşil çizgi ile gösterilen zaman geçtikçe kara deliklerin birbirlerine göre hızları ve siyah çizgi ile gösterilen zaman geçtikçe aralarındaki uzaklıktır.

Biliyoruz ki uzayda yer kaplayan her şey kütle çekim dalgaları tarafından sıkışıp genleşir, buna gezegenimiz Dünya da dahil. İşte LIGO, birbirleri etrafında dönen iki kara deliğin, birleşme esnasında en çok fark edilebilir seviyeye geldiği zaman yaydığı kütle çekim dalgasının Dünya'da oluşan bu sıkışıp genleşme etkisini ölçtü. Biri 36 güneş kütlelerine sahipken, diğeri 29 güneş kütlelerinde iki kara delik birbirleri etrafında dönüyordu. Kara delikler kütle çekim dalgaları yaymaları sebebiyle enerji kaybediyorlardı. Bu nedenle, gittikçe birbirlerine daha yaklaştı ve hızlanmaya başladılar. Birleşip tek bir kara delik oluşturma esnasında kütle çekim dalgaları en yüksek frekansa ulaştı ve LIGO, işte bu kütle çekim dalgasını ölçtü. İki kara

deliğin birleşmesi ile 62 güneş kütlelerine sahip yeni bir kara delik oluştu. Dikkat ederseniz, yeni oluşan kara deliğin kütlesi, onu oluşturan iki kara deliğin kütlelerinden daha az; çünkü, kara delikler birleşirken kütle çekim dalgası yayarak enerji kaybettiler ve kütle de bir tür enerji olduğu için, azaldı. Daha detaylı bilgi isteyenler, yeni kara deliğin kütlelerinin nasıl hesaplandığını görmek için alttaki denkleme bakabilirler.

$$\mathcal{M} = \frac{(m_1 m_2)^{3/5}}{(m_1 + m_2)^{1/5}} = \frac{c^3}{G} \left[\frac{5}{96} \pi^{-8/3} f^{-11/3} \dot{f} \right]^{3/5}$$

İki kara deliğin birleştikten sonra oluşan yeni kara deliğin kütlelerini hesaplayan formül

Kütle çekim dalgalarını ölçmek çok ileri fizik ve mühendislik bilgisi gerektiren bir şeydir. Bu iş için tasarlanan, biri ABD'nin Louisiana eyaletinde ve diğeri Washington eyaletinde olan iki algılayıcı, kara deliklerin oluşturduğu kütle çekim dalgalarını izliyordu. Bu algılayıcıların nasıl çalıştığına gelirsek; yukarıdaki şemada da görebileceğiniz üzere bir kaynaktan çıkan lazer ışını hüzmeye ayırıcıya gelerek iki ışın hüzmesine ayrılır. Her iki ışın hüzmesi 4 km yol boyunca gittikten sonra karşılarına çıkan aynaya çarpıp geri dönerler. Geri dönen ışınlar, hüzmeye ayırıcıya geldiklerinde şemada siyah olarak gösterilen ekrana gelerek "girişim örüntüsü" adı verilen bir şekil oluştururlar. Kütle çekim dalgaları uzayı (ve zamanı) kıvrıdığı için, lazer ışın hüzmesi ve aynalar arasındaki yol sürekli uzayıp kısalır (bir yol kısalırken, öbür yol uzar). Bu uzayıp kısalma, iki ışının oluşturduğu girişim örüntüsünde farklılık yaratır. İşte LIGO, bu deneyi yaptığı zaman bu farklılığı gördü ve kütle çekim dalgalarının ilk

doğrudan gözlemini de yapmış oldu.

Algılanan kütle çekim dalgasını ses dalgasına dönüştürdüğümüzde nasıl bir ses elde edildiğini öğrenmek için aşağıdaki linke gidebilirsiniz.

<http://www.space.com/31910-what-colliding-black-holes-sound-like-video.html>

Bu keşifle beraber içinde bulunduğumuz evreni anlamaya bir adım daha yaklaştık ve Einstein'ın haklı olduğunu bir kez daha görmüş olduk. Ancak, arayışımız halen sürüyor. İlerleyen teknolojimiz ile beraber, içinde bulunduğumuz evreni anlamaya çalışmaya devam ediyoruz.

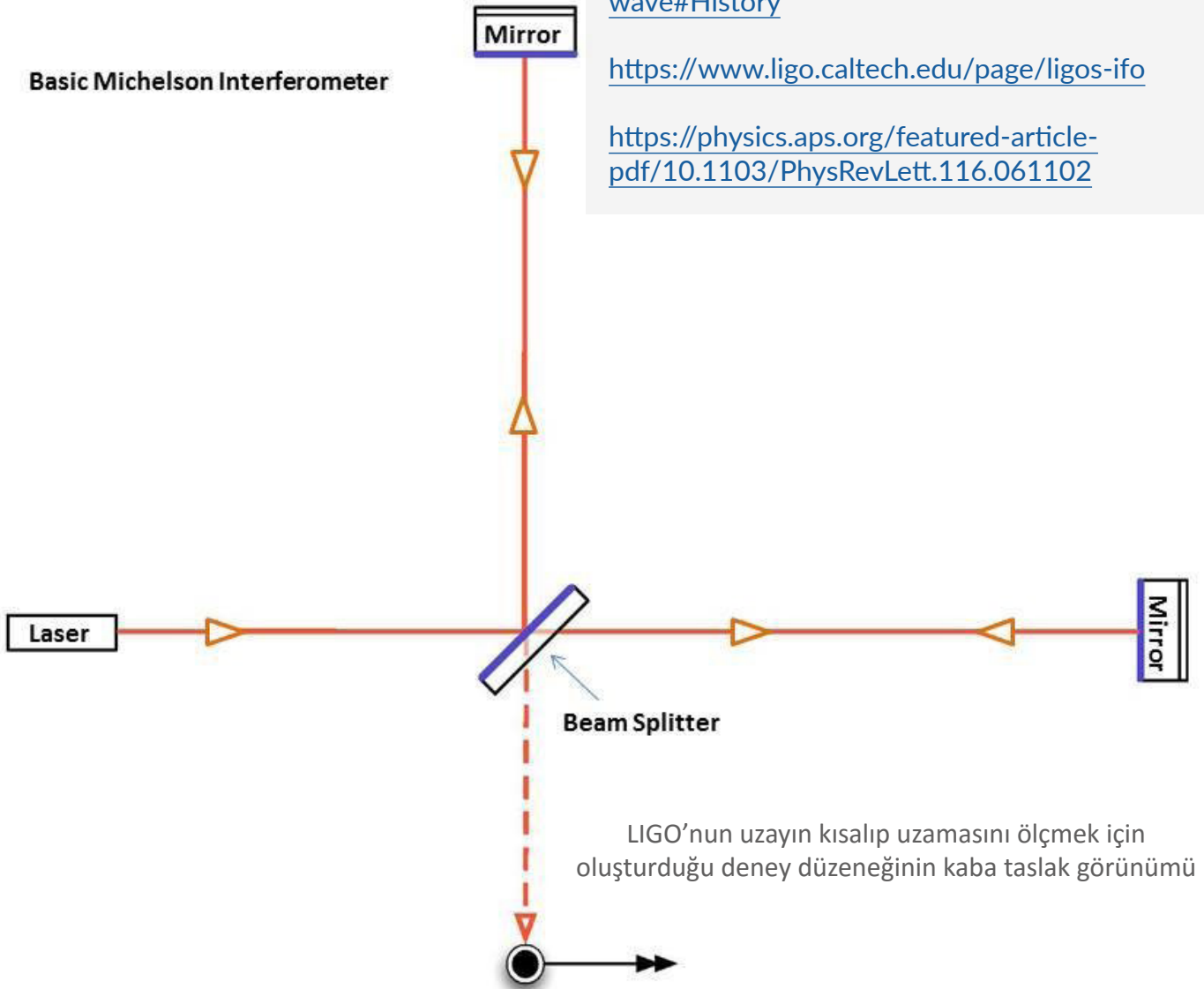
Kaynaklar:

<https://www.youtube.com/watch?v=1Tstyqz2g7o>

https://en.wikipedia.org/wiki/Gravitational_wave#History

<https://www.ligo.caltech.edu/page/ligos-ifo>

<https://physics.aps.org/featured-article-pdf/10.1103/PhysRevLett.116.061102>

Reformcu Epistemolojinin Eleştirisi

Argüman Olmadan Tanrıya İnanmak

Mehmet MİRİOĞLU

ODTÜ Makina Mühendisliği Bölümü Öğrencisi

1- GİRİŞ

Tanrının varlığına inanmak için kanıtı ihtiyac var mıdır? Yoksa hiçbir kanıt olmadan da tanrıya inanılabilir mi? Bu sorular karşısında üç temel duruş sergilenebilir:

- 1- Tanrıya kanıt gerekmez, ona iman etmeliyiz.
- 2- Bir şeye inanmak için kanıt gerekir, tanrıya da kanıt olmadan inanamayız.
- 3- Kanıt olmasa bile tanrıya inanmak rasyonel olarak tutarlıdır (Reformcu Epistemoloji).

Her ne kadar ilk iki görüş incelenmeyi gerektirse de bu yazının konusu üç numaralı iddia üzerine olacak. Bu iddia özgündür, entelektüel açıdan rasyonel gözükmemektedir ve yenidir. Tıpkı Alvin Plantinga'nın diğer argümanları gibi... Peki ya ne kadar tutarlıdır? Bu tutarlılık araştırmasını ve eleştirilerimi sunmadan önce konuyu anlamak açısından temel kavramları irdeleyeyim.

2- BASİT İNANÇLAR

Hepimizin, kanıtı ihtiyacı duymadığı temel iddialar muhakkak vardır. Kişisel hayatımız ve bu hayattaki çoğu tecrübelerimiz bu basit inançlara dayanır. Yemek yediğiniz zaman, o yemeğin sindirileceği inancı basit bir iddiadır. Sürekli tecrübe ettiğiniz için bu basit iddiaya temel sunmadan da ulaşabilirsiniz. Örneğin, yemek yerken yediğimiz besinlerin sindirileceği konusunda:

“Normal bir insan vücudunda sindirim sistemi vardır. Sindirim sistemine sahip bir canlı doğal olarak ağızdan aldığı besinleri sindirecektir. Ben normal bir insanım. Dolayısıyla sindirim sistemim var. Sindirim sistemim olduğuna göre

yediğim besinleri sindireceğim.”

...gibi bir argüman sunmadan bu inanca sahibizdir. Bu inanç, basit bir inançtır. Basit bir inanca başka bir örnek verelim. Soğuk bir kış günü, bir elinizdeki sıcak çayınızı yudumluyorken bir yandan da kitap okuduğunuz zaman birden mutfaktan gelen sesle irkildiniz ve bir cam kırılması sesi duydunuz. O an herhangi bir muhakeme yapmadan sadece “cam kırılması sesini duyma” tecrübenize dayanarak sizde basit bir inanç oluşmuştur: Anneniz kazara bardak kırdı. Bu basit inançtır.

Bu gibi basit inançlar genelde kanıtlarla desteklenmeden oluşan inançlardır fakat bu basit inançlara inanma hakkınız vardır. İşte tam da Plantinga burada devreye girer ve şunu savunur: Eğer tanrı inancı da bu gündelik deneyimler gibi basit bir inançsa, herhangi bir argüman kurmadan da tanrıya inanma hakkınız vardır. Bu durumda bir kanıt arama gayesine girmeniz gerekmez, yalnızca inanma hakkınız varken de tanrıya inanabilirsiniz. Bu savunmadan sonra Reformcu Epistemolojistler (Yukarıda sunulan üçüncü maddeyi savunan kişilere denir ki, öncüleri de Alvin Plantinga, William Alston, Nicolas Wolterstorff'tur) tanrı inancının basit olduğunu göstermeye çalışırlar.

Reformcu Epistemoloji taraftarlarına göre tanrı inancı en az gündelik tecrübelerimiz kadar basittir ve inanılmayı hak eder. Bu basitliği şuna dayanarak savunurlar:

“Evrenin derinliğine baktığımızda, bir insan vücudunun mükemmelliğini incelediğimizde, var olan ve var olmakta olan her şeyde manevi bir huşu duygusuna kapılırız. Bu tür tecrübeler bizde ‘Bunlar tanrı tarafından yaratılmıştır’ gibi basit bir inancı oluşturur. Evrenin gizemlerinde, genişliğinde, canlılarda, ibadet ettiğimizde ve diğer her türlü

eylemde bizlerde oluşan duygu, bizde tanrı inancını basit diyebileceğimiz şekilde oluşturur.”

Bundan sonra eklerler: “Eğer basit inançlara inanma hakkımız varsa ve tanrı inancı da basit bir inançsa, tanrıya inanma hakkımız vardır.” Az çok konuyu anladığınızı düşündüğümden Reformcu Epistemoloji taraftarlarına eleştirilerimi yazacağım.

3- ELEŞTİRİLER

Öncelikle burada bahsedilen mesele inancın doğru olup olmamasından ziyade o inanca sahip olma hakkının olup olmamasıdır. Mesela az önce verdiğimiz örnekten yola çıkalım. Cam kırılması sesini tecrübe ettiğiniz anda aslında cam kırılmamış olabilir, belki de kardeşiniz size bir oyun oynuyordur ve ses kayıt cihazından bir efekt çalmıştır, belki o ses televizyondan gelmiştir ve aslında mutfakta cam kırılmamıştır, belki ses sizin mutfağınızdan değil de komşunuzdan gelmiştir ama bir anlık yanılgı ile yanılmışsınızdır ve kim bilir belki de sadece işitsel bir illüzyondur ve o ses beyninizin bir ürünü olup dış dünyada gerçek ses dalgalarına karşılık gelmiyordur. Tüm bu ihtimaller karşısında “cam kırılması inancı” inanılmayı hak eden bir iddia olmaktan öte, “sorgulanıp test edilmesi gereken inanç” kategorisine girecektir. İnanma hakkınız, gerekli gözlemleri ve muhakemeleri yaptıktan sonra elde edilecektir. “Araştırma sorumluluğu”, “inanma hakkı”ndan önce gelir ve asıl problem şudur ki, bir kişinin bir inanca sahip olmakta haklı olup olmaması, o inancın doğruluğundan bağımsız değildir.

Dediğim gibi, bir inancın basit gibi gözükmesi onu basit yapmayacaktır. Hele ki o inancın doğru olduğunu iddia etme hakkını zerre kadar doğurmaz. İnançlar basit bile olsa temellendirildiği tecrübeyi sınamadan o inancı kabul etmememiz gerekir. İncanın dayandığı tecrübe test edilmeli ve gerekirse daha rasyonel bir açıklamanın olup olmadığına bakılmalıdır. Mutfağı gidip kontrol etmek buna bir örnek olabilir. Söz konusu basit inanç “Tanrı inancı” ise “bir çiçeğin güzelliğinden tanrıya ulaşmak” yerine, “güzellik duygusunu oluşturacak şekilde evrimleşmek” daha rasyonel bir inanç olabilir. İkisi de basittir, fakat muhakeme yeteneği bir inancı diğerine baskın kılacaktır.

Bir diğer eleştirim ise “basit inançlar” dediğimiz meselelerin o kadar da basit olmadığı üzerine

olacak. Bu bahsettiğimiz sözüm ona basit inançlar en azından tecrübeler ile temellendirilmiş, gerekçelendirilmiş argümanlardır. Her ne kadar “yemeklerin sindirileceği inancınız” temellendirilme olmadan, kanıta dayanmadan ortaya atılmış bir iddia gibi dursa da, tecrübelerinizle, yaşantılarınızla, içgüdülerinizle temellendirilmiştir. Her ne kadar yukarıdaki muhakemeyi bilincinizde yapmasanız bile, bilinçaltı dünyanız boş durmaz ve bu argümanı kurar. Basit dediğimiz inançlar o kadar da basit değildir. Basit dediğimiz inançların dayandığı tecrübeler de o kadar basit değildirler, fakat bu o kadar da önemli değil.

Bahsedilen “tecrübe ile ulaşılan sonuç” arasındaki ilişki bilinçaltında verilmiş olup en az bilinç dahilinde verilmiş kararlar kadar sorgulanmaya açıktır. Bir “basit inancın” inanılma hakkına sahip olup olmaması, dayandığı tecrübenin akliliğine, tecrübe ile sonuç arasında kurulan ilişkiye bağlıdır. “Kanıt olmadan inanma” denilse bile, tecrübe yeterli bir argümandır ve diğer argümanlardan aşağı kalır bir yanı yoktur. Misal, “Bir insanın mükemmelliğinden tanrının onu yarattığı gibi basit bir inanca varıyorum” diyen biri, tasarım argümanının sulandırılmış bir versiyonunu sunmaktan başka bir şey yapmaz.

Konu hakkında yapılabilecek bir diğer eleştiri ise “tanrı inancı”nın bahsedilen basit inançlar kategorisine girmeyeceği olabilir. “Tanrı inancı” gündelik basit inançlarımıza benzemez. Tecrübeye dayalı basit inançlarımız konusunda vardığımız sonuç, sürekli bir neden-sonuç ilişkisine dayalı olur. Yemek yediğimizde onun sindirileceği inancı, her yemek yemeyi tecrübe ettiğinizde onun sindirilmesinden kaynaklanır. Cam kırığı sesi duyduğunuzda bardak kırıldığına dair inanç, bu ikisi arasında kurulan ilişkiye ve sıkça, cam kırılması sesi duyduğunuz zaman bardağın kırıldığını tecrübe etmenize dayalıdır. Misal, ömrünüz boyunca cam kırılması sesi duymazsanız, o sesi ilk duyduğunuzda “bardak kırıldı” gibi basit bir inanç oluşturmazsınız.

Gelgelelim “tanrı inancı”na dair duyulan inanç bu derecede basit olmadığından “doğrudan inanma hakkı” doğurmaz. Hiçbir zaman evrenin yaratılışını tecrübe etmediğiniz için, evrenin varlığından tanrıyı sezmeniz ona inanma hakkı doğurmaz. Bu inanç içgüdüsel, sanıldığı gibi kişisel tecrübelerden doğmaz. Hiç değilse bahsedilen tecrübe, basit inançlardaki gibi bir tecrübe değildir. Hiçbirimiz insanın oluşumunu

tecrübe etmedik, bir çiçeğin tanrı tarafından nasıl planlandığını gündelik deneyimimizden çıkarmadık. O halde bir çiçekten, bir insan vücudundan yola çıkarak tanrıyı sezmek, tanrıya inanma hakkı doğurmaz. Bu sezgi, diğer basit inançlara benzemez.

Tanrı inancının diğer basit inançlara benzemediği konusunda daha birçok rasyonel temel sunulabilir. Mesela, basit inançların çoğu, coğrafi temellere ve yetiştiriliş tarzına dayanmaz. Sırf size “Cam kırılmasını duyduktan sonra cam kırılmış demektir” demişler diye buna inanıyorsanız ve sezgileriniz de çocukluktan dayatılan psikolojik baskı sebebiyle artık cam kırılması sesinde camın kırıldığını düşündürüyorsa, kurulan ilişki doğru veya yanlış olsun, ona inanma hakkınız yoktur. Zira bu basit inanç tecrübelerinizden ziyade, psikolojik baskıya dayanmaktadır. Aynı şekilde, size “Cam kırılması sesi duyarsan deprem olacak demektir” demiş olsalardı, bu durumda cam kırılmasından sonra depremin olacağına inanırdınız, ki bu inanç her ne kadar basitse de ona inanma hakkınız yoktur. Çünkü dayandığı temel fazla çürüktür ve fazla özeldir.

İncelendiğinde, kişilerin tanrıya duydukları güven, bizzat coğrafi dağılımdan, yetiştiriliş biçimlerinden etkilenmektedir. Bir Budist evrene bakıp “evren ile kendisinin bir/eş olduğu” inancına basit bir şekilde ulaşabilir. Bir inançlı aynı evrene bakıp “tanrının bu güzellikleri yarattığı” inancına sahip olabilir. Bir Budistin de, İbrahimi dinlere inanan birinin de, inancı basittir ama ikisinin de herhangi bir akli delil getirmeden bu inançlara inanma hakları yoktur, çünkü bu inançlar kişilerin tesadüfen o şekilde yetiştirilmesine bağlı olarak değişiklik göstermektedir ve gündelik deneyimlerdeki inançlardan ayrılırlar. Şans eseri Müslüman/Yahudi/Hindu/Ateist bir ailede doğmanız tecrübelerden çıkardığınız sonuçları etkileyecektir. O halde söz konusu basit (!) inançlar dini bir konuda olduğu sürece bir argümana dayanmadan ilerleme kaydedilmeyecek olup, inanma hakkı da doğurmayacaktır.

4- SONUÇ

Giriş olarak “Tanrıya inanmak için kanıt gerekir mi?” argümanı olmadan, “Tanrıya inanmak mümkün mü?” sorusunu sordum ve buna olası üç cevap verdim. Bu üçü, “İman gerekir”, “Kanıt gerekir”, “Kanıt olmadan da rasyonel bir şekilde inanılabilir” şeklindeydi. Üçüncü alternatif

üzerinde durup basit inançları açıklama gereği duydum. Basit inançlar, argüman kurulmaksızın inanma hakkımızın olduğu inançlardı. Üçüncü alternatifi savunan Reformcu Epistemolojistler, tanrının bu basit inançlardan biri olduğunu ve kanıt olmadan da basit bir şekilde ona inanma hakkımızın olduğunu söylüyordu. Onlara göre, evrendeki, canlılardaki düzen, ibadetlerdeki huzur gibi tecrübeler, tanrı inancına basit bir şekilde sahip olabileceğimiz tecrübelerdi.

Bu iddiaya karşı birkaç eleştiri sundum. Bu eleştirilerden ilki, inanma hakkının inancın doğruluğundan bağımsız olamayacağı şeklinde idi. Bir inanca inanma hakkı, onun doğruluğunu da içinde barındıracağından, araştırma sorumluluğunun inanma hakkından önce geldiğini savundum.

Diğer eleştirim, basit inançların aslında o kadar da basit olmadığı üzerine kuruluydu. Şöyle ki, her basit inanç bir temellendirmeye sahip olacağından o kadar da basit değildir. Her basit inanç bir tecrübeye bağlıdır. Bahsedilen tecrübe ile inanç arasında, bilinç dahilinde bir argüman kurulmamış olsa bile, bilinçaltı bu görevi üstlenmiştir ve bu da en azından bir argümana eş değerdir. Bu ilişki bir argüman muamelesi görmeli ve irdelenmelidir.

Konu hakkında bir diğer eleştiri de, tanrı inancının bahsedilen diğer basit inançlar gibi basit olmadığına yönelikti. Basit inançların temelinde iki tip tecrübe vardır. Biri, geçmişten gelen tecrübe, diğeri ise geçmişten gelen tecrübenin tekrarlanması. Tanrı inancı geçmişten gelen bir tecrübe olmadığından, şu anki tecrübemizden tanrı inancına ulaşma hakkımızın olmadığını savundum.

Son eleştirim ise, basit inançların, yetiştirilme tarzı, coğrafi etken gibi etkenlerden etkilenmezken ve onlar psikolojik bir baskı sonucu oluşmazken, tanrı inancının böyle bir inanç olmasına yönelikti. Bundan dolayı, tanrı inancının basit inanç kategorisinde olmadığını savundum.

Tüm bu bahsedilen gerekçelerin Reformcu Epistemoloji’ye karşı olduğunu ve tanrı inancı konusunda bu görüşün tutarsız olduğunu göstermeye çalıştım. Umarım kafanızda bazı soru işaretlerini kapatmışken, yeni soru işaretleri açmışımdır.

Evrimin Işığında Ateist Düşünce

Işın ALTINKAYA

www.isinaltinkaya.com

isinaltinkaya@ateistdergi.com

Dogmalara boyun eğmeyen, özgür düşünen, sorgulayan, kalıpların dışına çıkma cesareti gösteren herkese merhaba! Bildiğiniz üzere, geçmiş sayılarda derginin evrim köşesini Bahar Kılıç (felis agnosticus) yazmaktaydı. Kendisi, yoğunluğu sebebiyle köşeyi bana devretmiş bulunuyor. Bundan sonra evrimsel biyolojinin şaşırtıcı ve keyifli dünyasına olan yolculuğumuza beraber devam edeceğiz.

Öncelikle kim olduğumu ve neler yaptığımı açıklamak amacıyla, yazıma kendimi tanıtarak başlayacağım; böylece daha sağlıklı bir iletişim kurabileceğimizi düşünüyorum. Ardından evrim, din, bilim ve ateizm kavramlarının birbirleriyle ilişkilerini sorgulayacağım. Son olarak da önceki sayılarımızda nelerden bahsedildiğine, neler anlatılmak istendiğine hep beraber bir göz atacağız. Derginin sonraki sayılarındaysa evrimsel biyolojiyi temel alan bilgilendirici yazılarla karşınızda olacağım.

Kendini natüralist, skeptik ve ateist olarak tanımlayan bir Homo sapiens'im. Lise eğitimim boyunca çeşitli ateist topluluklarının kurucuları, yöneticileri ve üyeleri arasında yer aldım.

Özgür Düşünce Hareketi ve Ateizm Derneği'ne katıldım. Şu anda Hacettepe Üniversitesi Biyoloji bölümünde lisans eğitimi alıyorum. Türkiye'nin en büyük evrimsel biyoloji arşivine sahip, topluma evrimsel biyolojiyi anlatmayı ve bilimi sevdirmeyi ilke edinmiş, yaklaşık yarım milyon takipçiye ulaşmış olan Evrim Ağacı'nda yazarlık ve editörlük yapıyorum. Ateist Dergi'deki yazılarımda Evrim Ağacı adına yazmadığımı ifade etme gereği duyuyor, bu topluluğun kişisel dini düşüncelerime doğrudan bir etkisi olmadığını da belirtmek istiyorum. Nitekim <http://www.evrimagaci.org> adresinden ulaşabileceğiniz Evrim Ağacı, inanç veya inançsızlık düşüncesini hiçbir şekilde paylaşımlarına dâhil etmemeyi ve bilim çerçevesinden çıkmamayı ilke edinmiş bir oluşumdur.

1. Evrim bir doğa gerçeği mi, yoksa sadece (!) bir teori mi?

Eski çağlarda filozoflar etraflarındaki varlıkları inceleyerek, bunların birtakım farklılıklar içerdiğini ve zaman geçtikçe de değiştiğini fark etmiştir. Zamanla bilim insanları ve filozoflar ortak bir sonuca ulaşmıştır: Canlılar bir değişim geçirmektedir ve bu da bir doğa yasasıdır.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, canlıların iki tip değişim geçirdiğidir. Birincisi, canlıların bireysel yaşam süreleri içinde geçirdiği değişimdir. Zigot oluşumundan ölüme kadar geçen süre içinde gerçekleşen bu değişime “gelişim” diyoruz. İkincisi, canlı popülasyonlarının nesiller boyunca geçirdiği değişimdir. İşte canlıların sahip olduğu özelliklerde gerçekleştiğini gözlemlediğimiz bu değişime “evrimsel değişim” diyor, bu süreci de “evrim” olarak adlandırıyoruz.

Yazının birçok kısmında “teori”, “gerçek”, “yasa”, “hipotez” gibi kavramlar kullanacağım. Meydana gelebilecek yanlış anlaşılmalara önlemek amacıyla bu kavramları ve bunların arasındaki hiyerarşik durumu açıklamak istiyorum. Bilim insanları doğayı **gözlemleyerek** bir takım sonuçlara ulaşırlar. Bu sonuçlara **yasa/kanun/gerçek** denir. (Ben yazımda “gerçek” sözcüğünü kullanmayı tercih edeceğim.) Elde edilen bu sonuçlar gözlemlenen bu olayları açıklamazlar, yalnızca gözlemi ifade ederler. Bilim insanları gözlemler sonucunda elde ettikleri bu tespitlerin, yani gerçeklerin, neden ve nasıl bu şekilde olduklarını açıklamak için **hipotezler** geliştirirler. Hipotezler; etrafımızdaki olay ve olgulara yönelik sorduğumuz sorulara, herhangi bir deneye, teste veya araştırmaya dayalı olmaksızın geliştirdiğimiz test edilebilir ve yanlışlanabilir nitelikteki cevaplardır. Kanunlar tek başlarına asla bir şeyi açıklayamazlar, sadece var olanın var olduğunu belirtirler: “Canlılar değişir.” Bilim insanları geliştirdikleri bu hipotezleri sürekli olarak test ederler ve yanlışlamaya çalışırlar. Bir hipotez birçok bilim insanı tarafından yanlışlanamadıkça güç ve geçerlilik kazanır; böylece bu hipotezler bilimde yer bulur. Bilim insanları bu hipotezleri

ve yasaları kullanarak **teoriler** (veya **kuramlar**) oluştururlar. Teoriler çoğu insanın bildiğinin aksine, “doğruluğundan emin olunmayan düşünce” anlamına gelmez; aksine teoriler çok sıkı testlerden geçer. Etrafımızda süregelen olayların *neden ve nasıl* o şekilde olduklarını izah ederken, hipotezlerden ve doğa gerçeklerinden yararlanırlar. Hipotezler tek başlarına ya da bir araya gelerek, doğa gerçekleriyle beraber teorilerin kurulmasında, geliştirilmesinde ve hatta yanlışlanmasında kullanılır. Dolayısıyla “Bir hipotez teorileşebilir” diyebiliriz. Fakat bir teori, asla ve asla bir yasaya dönüşmez.

Eskiden Newton’ın “Yerçekimi Teorisi” bir “Yerçekimi Kanunu” olarak geçerdi. Fakat Einstein başta olmak üzere Newton’dan sonra gelen bilim insanları, “Cisimler birbirini çeker.” gözlemini, yani kütleçekim gerçeğini daha iyi açıklayan teoriler geliştirdi. Böylece bilim, doğa gerçeklerini açıklayan olgulara “kanun” diyerek bu açıklamalara mutlak doğruluk özelliği yüklememeyi öğrenmiş oldu. Fakat bazılarımız hala çok eskide kaldı. Ne yazık ki kaynaklarda ve ders kitaplarında olmaması gereken “Kanun>Teori>Hipotez” şeklinde hiyerarşik bir sisteme rastlayabilirsiniz; bu tamamen bilim dışıdır.

Evrimsel bir doğa gerçeğidir ve bir doğa gerçeğini çürütemezsiniz. Doğa gerçekleri, kaynaklarını doğrudan evrenin dokusundan alırlar. Elbette başka bir büyük patlamanın sonucu oluşan başka bir evrende farklı doğa gerçeklerinden söz edebiliriz; fakat şu anda incelediğimiz evren kendi evrenimizdir ve kendine has, değişmez doğa gerçeklerine sahiptir.

Evrimsel teorisi ise basitçe doğadaki evrim gerçeğine yöneltilmiş “Nasıl?” sorusunun cevaplarını arayan, yani gözlemlediğimiz bu doğa gerçeğinin nasıl gerçekleştiğini açıklamaya çalışan güçlü bir bilimsel teoridir. “Doğadaki canlılar hangi mekanizmalarla/ nasıl evrimleşmiştir?” Bu soru ancak bilim insanları tarafından tartışılabilir -şarlatanların bu alanda yeri yoktur- ve daima geliştirilebilir bir konudur; fakat gücünü birçok doğa gerçeğinden aldığı için de çok güçlüdür, yanlışlanabilir olduğu halde henüz yanlışlanamamış, aksine gittikçe güçlenmiş bir teoridir. Darwin’in evrim kuramı da diğer bütün

bilimsel teoriler gibi zaman içerisinde tartışılmış, bu tartışmaların sonunda da gelişerek **modern sentez** halini almıştır.

Evrım Kuramı'nın bazı teknik noktalarındaki ayrıntılar ise bilim insanları tarafından değiştirilebilir. "Örneğin, nötral mutasyonların popülasyon içi sıklık oranı ile popülasyon fenotipinin ilişkisi, Evrim'in bir dalıdır ve Motoo Kimura tarafından 'Evrım'in Nötral Kuramı' olarak adlandırılan bir kuramla açıklanır. Belki bu kuram yanlışlanabilir; ancak bu Evrim'in 'çökmesi' demek değildir ve asla olmayacaktır." (Kaynak: Evrim Ağacı)

2. "Sen evrimin doğru olduğunu kabul ediyorsun, öyleyse inançlı olamazsın!" argümanı:

Bu bağlamda inançlı bir insanın, bilimle ve bilimsel düşünceyle ilgili kişisel bir sorunu yoksa, evrimi kabul etmesinde pratikte hiçbir sorun yoktur. Ama derine inildiğinde ciddi sıkıntılar mevcuttur, ki bu konuya yazının ilerleyen kısımlarında değineceğim.

Kimsenin dini inancını "Sen evrimin doğru olduğunu kabul ediyorsun, öyleyse inançlı olamazsın" diyerek sorgulamamak gerektiği düşüncesindeyim. Bu davranış "evrim = bilim = inançsızlık = kâfirlik = günah = cehennem = sonsuz acı" şeklinde tamamen ilgisiz bir algı zinciri oluşturacağı için, doğrudan inançlarına saldırıldığını düşünen insanları bilim ve bilimsel düşünceden soğutur. Bu da bilimsel düşüncenin yaygınlaşmasına, dolayısıyla da bilimin gelişmesine engel olur.

3. Evrim, dolayısıyla da bilim, natüralisttir:

Natüralizm iki farklı felsefî görüşte incelenir:

3.1 Yöntemsel natüralizm (bilimsel natüralizm), epistemoloji (bilgi felsefesi) üzerine yoğunlaşır: "Dünya üzerinde güvenilir bilgiyi edinmenin yöntemleri nelerdir?"

Bu bağlamda natüralizm, "Varsayımların doğal neden ve olaylara göre açıklanıp test edilmesi gerektiğini" söyler.

Gözlemlenebilir eylemlerin açıklamaları yalnızca doğal nedenlerle ilişkilendirildikleri sürece pratik ve faydalı olur. Yöntemsel natüralizm modern bilimin temel prensibidir. W.V. Quine ve George Santayana gibi bazı filozoflar bu düşünceyi daha da genişleterek yöntemsel natüralizmin felsefenin de temel prensibi olduğunu söylemişlerdir. Bu düşünceye göre bilimsel düşünce ve felsefe bir bütündür.

3.2 Metafizik natüralizm (ontolojik natüralizm, felsefi natüralizm), ontoloji (varlık felsefesi) üzerine yoğunlaşır: "Var olan ve var olmayan nedir?"

Natüralizm, "Tabiat vardır ve bütün temel doğrular

tabiatın doğrularıdır." demektedir.

Natüralizm, bilime güç verir. Bilim insanları şimşek ve yıldırımları Zeus'un öfkesiyle açıklayamazlar, şizofreniyi şeytanın işi olarak tanımlayamazlar, gezegenleri yörüngelerinde tutan gücün melekler olduğunu iddia edemezler ve dünya üzerindeki türlerin tanrının mucizevi gücüyle oluştuğunu söyleyemezler. Böyle bir yaklaşım bilim dışı olur.

4. Tanrının varlığı konusundaki tartışmada evrim nasıl bir konumdadır?

Çoğu bilim insanına göre, bilim ve dinsel düşünceler birbiriyle ilişkisiz şeylerdir. Bilim yalnızca doğa olayları ve bunların açıklamalarıyla, yani maddeyle ilgilenir. Bunu yaparken doğaüstü güçleri bir kenara koyup onları hesaba katmadığı gibi, bu güçlerin var olmadığını da iddia etmez.

Ateizm, inananlar tarafından iddia edilen tüm tanrıları ve doğaüstü yaratıcıları veya güçleri reddeden bir inançsızlık halidir. Ateizm evrimden beslenir, evrimse doğadan beslenir; evrim canlıların çeşitlenmesiyle ilgilenir ve sadece tanrının varlığına veya yokluğuna ilişkin belli çıkarımlar yapmamıza olanak tanır.

Dini inancı olan bazı kimselerin düştüğü en büyük hata, ateistlerin evrim gerçeğine bakarak yaptığı çıkarımlar yerine, doğrudan evrim teorisine saldırmalarıdır. Bu hata, onları bilim dışılığına sürükler ve dini inançlarını savunurken bilimi göz ardı etmelerine yol açar. Oysa tarih bize göstermiştir ki; bilime karşı çıkmak, her zaman için yenilgiyle sonuçlanacaktır.

Bir bilim insanı Natüralist olmazsa...

5. Evrimi kabul etmekle, bir tanrının var olma olasılığı inkâr edilemez*:

* Canlıları şu anki halleriyle bir anda yaratan ve evrim gerçeğini reddeden bir tanrı inancından söz ediliyorsa, elbette inkar edilebilir.

Bir bilim insanı asla bir şeyin yokluğunu %100 doğru saymamalı, fakat hiçbir kanıt sunulmamış önermeleri de kabul etmemelidir. Bu ilke, bilimsel düşüncüyü benimsemiş herkes için geçerlidir.

Bilimle ilgilenen ve bir bilim insanı adayı olan şahsım adına konuşacak olursam, bence gözlemlediğimiz hiçbir doğa olayının ardında doğadan bağımsız, doğaüstü bir güç yatmamaktadır. Diğer bir deyişle “doğaüstü” veya “mucizevi” olgular yoktur. Bu tarz iddialara veya inançlara kanıt talep etmeksizin körü körüne inanmak, bilimsel düşünce ilkesine zarar verebilecek, olay ve durumlara bilimsel açıklamalar getirmeye engel olabilecektir. (“Olabilecektir” diyorum, çünkü Newton gibi bilim insanları Evren’de Tanrı’nın izini arıyor olsalar bile, bunu yaparken doğaüstü yöntemlere değil, bilime başvurmuşlardır.) Bu, bazı bilim insanlarının da savunduğu bir görüştür, fakat bilim bunu gerektirmez. Bilim, bütün doğa olaylarının kaynağı olarak doğayı inceler; doğaüstüne ilişkin hiçbir yargıda bulunmaz.

“Bilim her şeyi bilmediğini biliyor. Eğer her şeyi bilseydi, artık dururdu. Ama bilimin her şeyi bilmiyor oluşu, aradaki bilinmeyen boşlukları size en çekici gelen peri masalıyla, kafanıza göre doldurabileceğiniz anlamına gelmiyor.”

Dara O'Brian

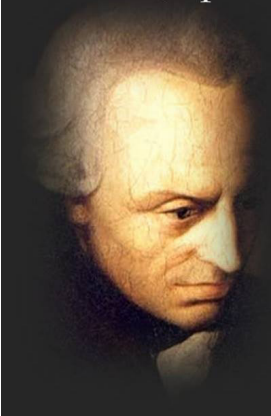
6. Evrimin gerçekliğini kabul eden inançlı bilim insanları da vardır:

Bilim insanları şahsi inançları ne olursa olsun bilimsel gerçekleri kabul etmek durumundadır, aksi takdirde bu kişilerin bilimsel kişiliklerinin sorgulanması gerekir.

Evrimin doğruluğunu öğrenen bir kişi, mevcut dini dogmaların bilim tarafından kabul görmediğini fark edeceğinden dini dogmaları sorgulamaya başlayabilir, bu da onu dini düşüncelerden uzaklaştırabilir. Fakat bu gerçek, evrim teorisinin insanı ateist yapacağı anlamına gelmez. Sonuç olarak, evrim teorisi bir tanrıya inanmak isteyen insanların korkmasını veya çekinmesini gerektiren bir teori değildir.

BİLİM

“Onlarca kanıtın olsa bile, düşüncelerinden şüphe et.”

DİN

“Hiçbir kanıt olmasa dahi, göremediğin şeye inan.”

7. Evrimle dini uzlaştırmaya çalışanlara yönelik bir eleştiri:

Bu noktada, Prof. Dr. Ali Demirsoy'un "Evrimsilerin Yanılgısı Devam Ediyor" isimli yazısında yer alan, kendisiyle hemfikir olduğum şu alıntıyı yapmayı yeterli görüyorum:

"... Ancak bir bilim adamı olarak Tanrı kavramı ve din, evrim kuramı ya da düşüncesi ile çelişemez ve çatışmaz dediğinizde, sizin bilimsel yönteminizi ya da yorumlama yeteneğinizi yeniden gözden geçirmeniz gerekir. Kaldı ki böyle bir açıklama ile toplumu, sorunun en can alıcı noktasını çözmeden uzaklaştırmış oluyorsunuz. Bu bilim adına başışlanmayacak bir davranıştır..." (Düşünbil dergisi - Mart 2011 sayısından.)

8. "Bilim bunu henüz açıklayamadı" demek, aranan cevabın "tanrı" olduğunu göstermez!

İşte burada ateizmin en önemli argümanlarından biri olan "boşlukların tanrısına" (*God of the Gaps*) geliyoruz. Bu argümana göre tanrı kavramı, bilinmezleri (yani boşlukları) doldurmak için insan tarafından uydurulmuş, soyut bir düşüncedir. Bilim, bilinmezleri bilinir kıldıkça tanrı kavramı da inanan insanlar tarafından bilinmezlerle doğru geri çekilir. Bir Müslüman (ya da benzer inançlara sahip herhangi bir dine mensup birisi) boşlukların tanrısını kullanarak, *Homo sapiens*'i ve diğer canlıları yaratma işlevini inandığı tanrıdan alıp, yine aynı tanrıya "evrimi yaratma" görevini yükleyebilir. Bu haliyle tanrı kavramı evrimle çelişmez; ama bilim ilerledikçe, tanrı geriye çekilmiş olur. Bunu asla bitmeyecek bir kovalamacaya benzetebiliriz. Evren sonsuz olduğundan, bilinmezlik de sonsuz olacaktır; bilmediğimiz bir şeyler her zaman bulunacak ve tanrı kavramı da insanlar tarafından her zaman var edilebilme potansiyeline sahip olacaktır.

Burada dikkat etmemiz gereken şey şudur: Boşluklara sıkıştırdığımız tanrılarımıza dogmatik bir şekilde bağlanmak, bilimi engeller. Kuran'da Lokman suresinin 34. ayetinde "...rahimde olanı ancak o bilir..." ibaresi geçmektedir. Bu konudaki bilimsel veriler keşfedilmeden ve yaygınlaşmadan önce, doğacak çocuğun cinsiyetini yalnızca Allah'ın bileceği inancı vardı. Geçmişte dünyadaki herkes bu iddiayı hiç sorgulamadan kabul etmiş olsaydı, insanlar anne karnındaki bebeğin varlığını veya fiziksel durumunu "yalnızca Allah'ın bileceğine"

inanacak, dolayısıyla da jinekoloji alanı hiç gelişmeyecek ve günümüzde bize çok doğal gelen ön taramaların gerçekleşmesi için gerekli bilim ve teknolojiye mahrum kalmış olacaktık. Bilim her geçen dakika gelişiyor; bize düşen, bu gelişmenin önünü tıkayan her görüşe tutarlı cevaplar vererek bilimin ilerleme yolunu açmaktır.

9. Ateistlerin evrimi savunması:

Benim görüşüme göre bir ateist mevcut felsefi görüşünü, eleştirileri cevaplayan sağlam çıkarımlara dayandırmış olmalıdır. "Tanrıya kötü olduğu için kızdığından", "şans bir türlü yüzüne gülmediğinden" vb. duygusal, dolayısıyla da kişisel görüşler devreye girmemelidir. Bu argümanları eleştirmenin en güvenilir yolu ise bilimsel veriler ışığında yapılan sorgulamalardan geçer. Darwin'in evrim teorisi, döneminin bir takım dini dogmalarına karşı çıkan bilimsel verilerin ışığında inşa edilmiş olup, bu bağlamda "ateistçe" bir teori olarak kabul edilebilir. Evrim teorisi bazı dini inançların yanlışlığını ortaya koyan bilimsel verileri sunar; ama tanrıyla ilgilenmez, ilgilenmeyecektir ve ilgilenmemelidir de. Çünkü tanrı inancı, evrimin alanında yer almaz.

Dinlerin bazı argümanlarını çürüten evrim teorisinin, doğrudan ateizmle özdeşleştirilmediği veya ateizmin tekeline alınmadığı sürece nonteist argümanlarda kullanılmasını doğru buluyorum. Bir ateist, dinlere ait "Tanrı insanları ve diğer canlıları şu anki haliyle yarattı" argümanını akıl ve mantık çerçevesinde, yani bilimsel olarak daha başka nasıl çürütülebilir ki?

Özetle ateizm, evrim gerçeğinden (ve daha başka birçok bilimsel veriden) beslenen bir çıkarımdır. Ateistler evrimi savunmalıdır. Köşenin eski yazarı olan Bahar Kılıç'ın derginin 2. sayısında belirttiği gibi: "Bir fikri öldürmenin en iyi yolu, onu yanlış savunmaktır." Biz ateistlerin evrimi (bilimi) savunurken bunu doğru ve donanımlı bir şekilde, bilime zarar vermeden ve bilim dışı söylemleri hedef alarak yapmamız önemlidir. İşte bahsettiğim tüm bu nedenlerden dolayı derginin Evrim Köşesi'ni yazıyorum.

Bu bir giriş yazısıydı. Bu yazıda ateizmi evrimsel ve natüralist bir bakış açısıyla kısaca inceledik. Sonraki yazılarımda evrimi bahsettiğim gibi doğru bir şekilde savunmak için, evrimsel biyolojinin önemli konuları hakkındaki araştırmalarımı sizlerle paylaşacağım.

Son olarak konuyu toparlamak adına, din ile evrimin çatışma noktalarını listelemek isterim:

- 1- Bilim natüralisttir, dolayısıyla evrim de natüralisttir. Natüralist bilim anlayışı evreni açıklarken doğaüstü güçleri hesaba katmaz. Sonuç olarak evrim, açıklamalarında tanrıya yer vermez.
- 2- Evrim kutsal kitaplardaki yaratılış öyküleri ile çelişir. Günümüzde “Adem ve Havva aslında mecazi bir anlatımdı!” şeklindeki yorumlarla geçiştirilmeye çalışılıyor olsa da bu çelişki, uzun yıllardır inançlı kimselerin evrim gerçeğine direnmesinin ve evrim karşıtı yaratılışçı akımların ortaya çıkmasının nedenidir.
- 3- Evrim, beynin evrimi ile dinsel düşüncelerin evrimini ve insanın neden inanma ihtiyacı duyduğunu açıklayabilmektedir. Bu da insanın inanma ihtiyacının bir kökene sahip olduğunu ve inanmanın doğal bir süreç sonunda ortaya çıktığını gösterir. Bu düşünce biçimiyle oluşturulan çıkarımlar, insanın şimdi veya gelecekte bir tanrıya inanma ihtiyacının kalmayacağını da gösterebilir.
- 4- Evrimin veya doğal seçilimin insanı meydana getirmek gibi bir amacı yoktur. Evrim, “amaçlı yaratım” inancıyla çelişir.
- 5- Evrimin bize gösterdiği üzere insan diğer türlerden üstün değildir, onlarla aynı ortak atadan gelir. Dini inançlar ise insanın diğer türlerden üstün, özel bir varlık olduğunu vurgular.

Yanlış

Doğru

evrimselantropoloji.org

Yazımın şimdiye kadarki kısmında konuyla ilgili düşüncelerimi aktarabilmiş olduğumu umuyorum. Son olarak, derginin önceki Evrim Köşesi yazılarında anlatılan konulara başlıklar halinde kısaca değinmek istiyorum. Böylece dergiyi önceden takip etmemiş olanları biraz özendirmek adına, kaçırmış olabilecekleri bilgilere vurgu yapmak faydalı olacaktır. Bunun için doğrudan Bahar Kılıç'ın yazılarından alıntılar yapmayı (italik kısımlar) uygun buldum.

● Bize Evrimi Savunmak Yakışır

Bahar hanım ilk yazısında, benim de buraya kadar vurguladığım bazı sorulara açıklık getiriyor:

“Bir ateizm dergisinde neden evrim köşesi olsun? Neden ateizm denince insanların aklına ilk gelen konulardan birisi evrim oluyor? Evrimi anlamak ve bilimsel geçerliliğini kabul etmek için ille de ateist mi olmak gerekir; her ateist ‘evrimci’ midir veya her ‘evrimci’ ateist olmak zorunda mıdır? Üzerinde bilimsel fikirbirliğine varılmış bir kuram olan evrim teorisiyle, tamamen farklı kulvarlarda koşan ateizm felsefesinin sürekli birbiriyle ilişkilendirilmesinin sebebi nedir? Yoksa evrim teorisi ateistlerin tekelinde midir?” - 2. Sayı (Şubat 2014)

● Genomlarımızın Işığında Primat Kökenimiz

“Primatlara dayanan kökenimiz, dünyanın her yanına dağılmış yirmiden fazla hominan (insansı) türüne ait sayısız fosil kalıntısına ek olarak, genomumuzda ve modern primatların genomlarında bulunan kanıtlarla da destekleniyor. İnsan genomuyla diğer büyük insansı maymun genomları arasında nasıl bir benzerlik vardır? Bunlar arasındaki en önemli fark nedir ve bundan nasıl bir çıkarım yapabiliriz? Bu yazıyla evrimsel geçmişimize ilişkin bakış açımızı biraz daha genişleterek, evrim kuramının temel öngörülerinden birisi olan “ortak ata” kavramına bir giriş yapıyoruz.” - 3. Sayı (Mart 2014)

● Doğada Dengeleri Sarsan Silah: Zehir

Yazıda akrep zehriyle ilgili Shunyi Zhu ve ekibinin yaptığı (Molecular Biology and Evolution’da yayımlanan*) güncel bir çalışmanın ışığında zehrin nasıl evrimleştiği anlatılıyor:

“Canlıların hayatta kalma savaşını düşündüğümüzde genellikle vücut büyüklüğü, hız veya güç gibi özelliklerin avantaj yaratma bakımından ön planda olduğu izlenimine

kapılırız. Ama doğada dengeyi zayıf, yavaş veya küçük olan canlılardan yana kaydırın bir silah da mevcuttur: Zehir.” - 4. Sayı (Nisan 2014)

* <http://mbe.oxfordjournals.org/content/31/3/546>

● Takdir Edilesi Şampiyonlar: Arkeler

Arkelerle bakterilerin farkı nedir? Sıklıkla yok sayılan arkeleri, yaşamın üç ana dalından biri haline getirecek kadar farklı ve özel yapan şey nedir? Filogenetik yaklaşım nedir, canlıların sınıflandırılmasında neden bir devrim niteliği taşır?

“Gezegelimizdeki yaşamın evrimini anlamaya ve öğrenmeye başlayan herkes aşağıdaki şekilde en az bir kez karşılaşmıştır. ‘Köklü filogenetik yaşam ağacı’ diye adlandırılan ve canlıları Ökaryotlar, Bakteriler ve Arkeler olarak üç ana aleme ayıran bu şekle bakarak gezegelimizdeki canlılar arasındaki evrimsel ilişkileri izleyebiliriz. Bildiğiniz gibi birçok tek hücreli canlı ve bütün çok hücreli canlılar ökaryottur. Dünya’nın en eski sakinlerinden olan bakterilere de aşina olmayan yoktur. Peki, ya şu ilk duyduğunuzda kafanızda soru işareti uyandıran ve pek de popüler sayılmayan grup olan arkeler?” - 5. Sayı (Mayıs 2014)

● Gezegelimizdeki Yaşamın Kısa Bir Tarihçesi (1. Bölüm)

“Yaratılışçıların iddialarına göre ‘sürüngeçenler sürüngeçen olarak, balıklar balık olarak, memeliler memeli olarak ve insanlar da insan olarak’ yaratılmıştır. Oysa bugün biliyoruz ki Dünya’daki yaşam bütün canlıların paylaştığı ortak bir atayla başlamış; yavaş ve aşamalı bir şekilde, canlıların çeşitlenerek türemesiyle, uzun bir evrim sürecinden geçerek bugünkü halini almıştır. Üstelik evrim devam etmektedir. ... gezegelimizde bu evcil hayvanlardan çok önce, onları da kapsayan koca Memeliler sınıfının esamesi bile okunmuyorken, hatta ortalıkta “hayvan” diye bir canlı bile yokken başka birçok canlı türü oluşmuş, evrilmiş, çeşitli sebeplerle nesilleri tükenmiş, geriye kalan az sayıdaki şanslı tür de soyunu devam ettirmeyi başarmıştır. Bugün insan da dahil olmak üzere doğada gördüğümüz her canlı, bu şanslı yakalamış olan ataların soyundan

gelmektedir.” - 6. Sayı (Haziran 2014)

Gezegelimizdeki Yaşamın Kısa Bir Tarihçesi (2. Bölüm)

Yazı dizisi kronolojik olarak Edikara ve meşhur Kambriyen dönemleriyle devam ediyor:

“Eşeyli üremenin devreye girmesi ve çok hücreli canlıların evrilmesiyle, Dünya’da muazzam bir genetik çeşitlilik doğduğunu ve evrimin büyük bir hız kazandığını belirtmiştik. Şimdi de bilgilerimizi anımsamak için kaldığımız yerin biraz gerisinden alarak yaşamın tarihçesine devam edelim.” - 7. Sayı (Temmuz 2014)

Gezegelimizdeki Yaşamın Kısa Bir Tarihçesi (3. Bölüm)

Ammonitler, trilobitler, kara yosunları, vasküler bitkiler, tohumlar ve tohumlu bitkiler, çeneli ve çenesiz balıklar vb. canlı gruplarının oluşumuyla evrim süreci, 488 milyon yıl önce kaldığı yerden devam ediyor:

“Bir önceki bölümde, 488 milyon yıl önce meydana gelen Kambriyen-Ordovisyan Yok Oluşu ile Kambriyen Dönemi’nin sonunu getirmiş, Paleozoik Zaman’ın ikinci dönemi olan Ordovisyan’e kadar gelmiştik. Tabi bu arada Kambriyen ve Kambriyen öncesi canlılarını tanımış; böylece gezegelimizdeki yaşamın hiç de bilim düşmanlarının iddia ettiği gibi ilk kez ve aniden Kambriyen’de ortaya çıkmadığını, dolayısıyla da evrim kuramı açısından herhangi bir açmaz yaratmadığını görmüştük. Ayrıca Kambriyen’de meydana gelen en az dört küçük çaplı yok oluş olayı yüzünden birçok hayvan türünün neslinin tükendiğini; Kambriyen’in sonunda Burgess Shale faunasına ait birçok türün yok olduğunu da belirtmiştik. İşte bu yok oluşları atlatarak hayatta kalmayı başaran canlı grupları, Ordovisyan’den itibaren, gidenlerden geriye kalan yerleri hızla işgal ederek çeşitlenmiş ve denizlerde yaklaşık 200 milyon yıl hüküm sürecektir. Paleozoik Fauna’yı meydana getirmiştir.” - 8. Sayı (Ağustos 2014)

Gezegelimizdeki Yaşamın Kısa Bir Tarihçesi (4. Bölüm)

Yazı dizisinin bu bölümünde, o zamanlar karada yaşayan tek tetrapod (dört ayaklı) canlı grubu

olan amfibilerin, amniyotların, sürüngenlerin, terapsidlerin, arkozorların, ilk uçan böceklerin ve daha nice canlıların evrim sürecini inceliyoruz. Ayrıca amniyotik yumurtanın gelişimi, Karbonifer yaşam, Permien-Trias yok oluşu da ele alınıyor:

“Önceki bölümde, ‘Balık Çağı’ da denilen ve 417-359 milyon yılları arasını kapsayan Devonien Dönem’in sonlarına kadar gelmiştik. Bu zaman diliminde, dev resiflerle kaplı okyanuslarda ve tatlı sularda kemikli iskelete sahip omurgalılar evrilmiş, önceleri bomboş olan karalar ise çok sayıda bitki ve eklembacaklı türü tarafından istila edilmişti. Söz konusu habitatlar, karada daha uzun süre kalabilen bireyleri avantajlı konuma getiriyordu. Şimdi gelin, bu noktadan başlayarak gezegenimizin tarihçesinde biraz

daha ilerleyelim.” - 9. Sayı (Eylül 2014)

Gezeganimizdeki Yaşamın Kısa Bir Tarihçesi (5. Bölüm)

“Büyük Ölüm” diye de anılan Permien - Triyas Yok Oluşu’ndan sonra sağ kalan canlıların Mezozoik Zaman’la, yani Sürüngen Çağı’yla başlayan evrim süreci anlatılıyor ve ilk su sürüngenlerinden sonra dinozorlarla tanışıyoruz!

“Trias’ın sonlarında (231 milyon yıl önce) arkozor atalarından ilk uçamayan dinozorlar evrimleşti ve erken Jura Dönemi’nden Kretase’nin sonuna kadar, yaklaşık 135 milyon yıl boyunca da karaların baskın kara omurgalıları haline geldi. ‘Dinozor’ kelimesi her ne kadar ‘korkunç kertenkele’ anlamına geliyor olsa da bu, hatalı bir tanımdır; çünkü dinozorlar kertenkele değildir, sürüngenler içerisinde başlı başına bir gruptur.” - 10. Sayı (Kasım 2014)

Kaynaklar ve İleri Okuma:

1. *Is Evolution Atheistic?*, Denis Alexander, bethinking.org
2. *Evrime ve Tanrı’nın varlığı sorusu*, Taner Edis, Bilim ve Gelecek (Mart 2016, syf. 62-63)
3. *Evrimecilerin Yanılgısı Devam Ediyor*, Prof. Dr. Ali Demirsoy, Düşünbil Dergisi Mart 2011 sayısı syf. 45-48
4. *“Natüralizm, Ateizm ve Darwinizm” konuşması*, Ayhan Sol
5. <http://www.evrimagaci.org/makale/415>
6. <http://www.evrimagaci.org/makale/396>
7. http://infidels.org/library/modern/barbara_forrest/naturalism.html
8. <http://alfa-sorgulama.blogspot.com.tr/2014/03/teizme-kars-evrimsel-arguman.html>
9. http://infidels.org/library/modern/paul_draper/evil.html
10. <http://skeptical.com/naturalism.html>
11. <http://naturalisms.org/science.htm>
12. <http://www.patheos.com/blogs/daylightatheism/essays/naturalism-in-science/>
13. http://infidels.org/library/modern/bart_klink/evolution.html#phil-problems

Nereden Geldim?

Eric ROSE

Bu başlıkla, kendimi ve sizi kendimce nasıl açıkladığımı ve anlamlandırdığımı, neden şu anda bulunduğum noktada olduğumu anlatacağım. Bu basmakalıp soru cümlesinin içerdiği muazzam argümanın altında kalmamak için; *kendi anılarımı da eklediğim bir dizi soruya yer vereceğim.*

Bir tanımlamaya sahip olan “ateist” sıfatını, kendi felsefi düşüncelerim ve gözlemlediğim verilerle değerlendirdikten sonra kabul ettim. İnsanların sıfatları neden oluşturduğu konusunda büyük çekincelerim vardı. Neden her birey bu sıfatlarla düzenlenmiş düşüncelerden birini seçmeliydi? Neden bir inançlı, sadece bir “inançlı” olarak değerlendirilmek yerine, bu durumunun daraltılmasına izin verip, kendini semavi dinlerin veya felsefi olarak kategorisi içinde değerlendirilen diğer dinlerden birinin üyesi olarak kabul ederdi? Kendime bu soruyu sormamla birlikte, neden bu sıfatlardan birini kendime uygun görmem gerektiğini düşünmeye başladım. Toplumların ilk kurulduğu andan itibaren; insanoğlu kendini, hem bireysel olarak hem de toplumsal olarak niteleyen bazı sıfatlar içinde buldu. Bunları gönüllü olarak kabul etti veya hiçbir düşüncüyü kabul etmese de bu sıfatların varoluşuna imkan tanıdı. Şu anda bu sıfatların getirdiği normlara uygun olarak; dünyamızda, farklı ırklara, farklı ülkelere, farklı soylara, farklı ailelere ve farklı inançlara aitiz. Nereden geldiğimizi, işte tüm bu kalıp ve sıfatların kabul edilen gerçeklikleriyle değerlendiriyoruz.

Bir Hristiyan olarak büyürken özümün “Tanrı’ya” ait olduğu konusunda bilgilendirildim. O bizi duyar, bizi bilir, bizi görür ve bizi muazzam bir kıskançlıkla severdi. Babasız veya annesiz büyümenin hiçbir önemi yoktu. O’nun aracılığıyla büyüyebilir ve yalnızlık duygumu yenebilirdim. Tek ihtiyacım olan şey, O’na inanmaktı. Ancak bu zihinsel gelişim sürecimde, ben kendimi daima yalnız hissettim ve ayrıca gördüm ki; annesiz veya babasız büyüyen bireyler de, yalnızca başka bir bireyin sevgisinden mahrum olmakla kalmıyordu, büyük soru işaretleriyle tanrının sevgisini sorguluyor ve neden bu tanrı sevgisine değer olduğunu soracak bilince erişiyordu. Belki de olasılık zincirleri içinde işleyen yaşamımda,

beni ateist sıfatına ulaştıran ilk girişimim buydu. Daha bu sorulara yanıt bulamamışken, başka bir şeyi fark etmeye başladım... Peki bana öğretilen kıskanç tanrı, neden kıskançtı? Mükemmel olan tanrı, neden kendisine göre daha az bilince ve kavrayışa sahip bir varlığı kıskanırdı? Neden insani bir özellik olan kıskançlığı vurgulamak için kutsal metinlerine bunu eklemişti? Bu soruların getirdiği bakış açısı bana, kendimi anlamam dışında öğretileni de anlamam gerektiğini öğretti. Bu soru çizelgemle, bana öğretilen metinlerin gerçeklerini görmek için ikinci kişileri ortadan kaldırmaya karar verdim. İkinci kişilerden öğrenilen bilgi, büyük yanlışlara gebe olabilirdi. Ya o kişi, bana anlatırken ufak değişiklikler yapıyorsa? Eğer böyleyse, o zaman büyük bir yanlış içinde kabul ettiğim bilgilerin de, aslında içi boş gerekçelerden oluştuğunu görebilirdim. Bu, kendi sıfatımı oluştururken zemin alacağım bir gerekçe olamazdı. Temel mutlaka sağlam olmalıydı, yanlışları barındırmamalıydı. Kutsal kabul edilen kitapları incelemeye ve okumaya başlama ihtiyacım, işte bununla birlikte gün yüzüne çıktı; gördüm ki, onları inceledikçe daha fazla soruyla, daha fazla olası cevapla ve daha fazla sıfatla tanıştım. Bütün bunlar, bu sorgulama sürecine başlamama neden olan soruya yönelmeme sağladı. *Kıskançlık aslında neydi?* İncil’i okumaya devam ederken, birçok olayda onu görmeye başladım. Öncelikle, soruda yönelttiğim sözlerle bunu görmeye başladım.

*“Tanrı şöyle konuştu: Seni Mısırdan, köle olduğun ülkeden çıkararak Tanrının RAB benim. Benden başka tanrının olmayacak. Kendine yukarıda gökyüzünde, aşağıda yeryüzünde ya da yer altındaki sulara yaşayan herhangi bir canlıya benzer put yapmayacaksın. Putların önünde eğilmeyecek, onlara tapmayacaksın. Çünkü ben, Tanrının RAB, **kıskanç bir Tanrıyım.** Benden nefret edenin babasının işlediği suçun hesabını çocuklarından, üçüncü, dördüncü kuşaklardan sorarım.”*

(Çıkış 20:1-5)

Bu sözlerin ardından şuradan devam ettim:

“Adam karısını kahine götürecektir. Karısı için sunu olarak ondan bir efa arpa unu alacak. Üzerine zeytinyağı dökmeyecek, günnük koymayacak. Çünkü bu **kıskançlık sunusudur**. Suçu anımsatan anımsatma sunusudur.”

(Çölde Sayım 5:15)

“Kahin Harun oğlu Elazzar oğlu Pinehas İsrail halkına öfkemin dinmesine neden oldu. Çünkü o, aralarında benim adıma büyük **kıskançlık** duydu. Bu yüzden **onları kıskançlıktan büsbütün yok etmedim**.”

(Çölde Sayım 25:13)

“Harcanan her emeğin, yapılan her ustaca işin **ardında kıskançlık olduğunu** gördüm. Bu da boş ve rüzgarı kovalamaya kalkışmakmış.”

(Vaiz 4:4)

“Eli andıran bir şey uzatıp beni saçlarımdan tuttu. Ruh beni yerle gök arasına kaldırdı ve Tanrı’dan gelen görüşlerde Yeruşalim’e, iç avlunun kuzeye bakan kapısının giriş bölümüne götürdü. **Tanrı’nın kıskançlığını uyandıran kıskançlık putu orada dikiliydi**.”

(Hezekiel 8:3)

Bir Hristiyan’sanız şunu bilmelisiniz; kıskançlık büyük bir günahdır! Öyle ki, Roma Katolik Kilisesi’nin görüşleri çerçevesinde Papa 1. Gregorius tarafından düzenlenen, insanın hayatı boyunca sakınması gereken yedi günahandır. Ama kendi incelemelerimizde, bu belirtilenle bir tutarsızlık gördük. Tanrı için yapılan kıskançlık tanrının öfkelerini dindirirken, tanrı yasakladığı günahtan kendisi muzdarip. Bu tespitin ardından kutsal metinlerin başka bölümlerini de incelemeye başladım... **Zina nedir?** Zina suçunda ceza nedir? Tüm bunların oluşumundan aslında haberi olan tanrı, zinaya hangi sözlerle yaklaşır? Bu temel soruna ilişkin onca betimleme ve örnekleme yapıldı. Zinayı tanımlama girişimleri her dince kabul edildi ve zina, yasaklar listesinin başlarına yerleştirildi. Dinler böyledir. Yaratılışı gereği mükemmel olması istenilen insanoğlu bir açık verirse, o günahdır. Zina, temelde küçük bir cümle ile tanımlanır; evli olmayan iki bireyin birbirleriyle girdikleri cinsel ilişki. Hristiyanlıkta özel bir ünvanı hak etmemekle birlikte; İslam’da, zina

eden kadına zaniye, zina eden erkeğe ise zani denir. Gelelim zina suçuna ve tanrının her şey olup bittikten sonraki yaptırımlarına...

“Yaklaşık üç ay sonra Yahuda’ya, “Gelinin Tamar **zina** etmiş, şu anda hamile” diye haber verdiler. Yahuda, ‘Onu dışarıya çıkarıp yakın’ dedi.”

(Yaratılış 38:24)

“Biri başka birinin karısıyla, yani komşusunun karısıyla **zina** ederse, hem kendisi, hem de **zina** ettiği kadın kesinlikle öldürülecektir.”

(Levililer 20:10)

“ ‘Çünkü İsrail’de çirkin şeyler yaptılar; komşularının karılarıyla **zina** ettiler, onlara buyurmadığım halde adımla yalan sözler söylediler. Bunu biliyorum ve buna tanığım’ diyor RAB.”

(Yeremya 29:23)

Yoksa sizde tüm bu gözlemlerden sonra tanrının zinayı gördüğünü, yasak olarak kabul ettiğini ve suçun cevabı olarak öldürmeyi emrettiğini mi gördünüz? Hemen meraklanmayın, daha bunun yan anlamındayız. Devam edince, tanrının şu sözlerle öldürmeyi engellemeye çalıştığını görüyoruz. Tamam kabul ediyorum, yalnızca haklı olanın ölmesine karşı, ama ya kendi öldürme isteği? Bunun devamında ikisine de değineceğim:

“Senden uzak olsun bu. Haklıyı, haksız aynı kefeye koyarak haksızın yanında haklıyı da **öldürmek** senden uzak olsun. Bütün dünyayı yargılayan adil olmalı.”

(Yaratılış 18:25)

“RAB yolda, bir konaklama yerinde Musa’yla karşılaştı, onu **öldürmek** istedi.”

(Mısırdan Çıkış 4:24)

“ ‘İnsan insana karşı günah işlerse, Tanrı onun için aracılık eder. Ama RAB’be karşı günah işleyeni kim savunacak?’ Ne var ki, onlar babalarının sözünü dinlemediler. Çünkü RAB onları **öldürmek** istiyordu.”

(Samuel 2:25)

Öldürmeyi farklı kategorilere ayıran tanrı, bu

farklı kategoriler için farklı talimatlar verdi. Ona göre eğer suçsuzun ölümüne sebep olursan suçlusun, ama suçlu birini öldürmen gerekirse çekinme, çünkü Rab da böyle buyurmadı mı? Tüm bu buyurmalar sonucu şunu da gördük ki, arada sırada tanrı da insan öldürmek isteyebilir.

Bana eşlik ettiğiniz bu ufak kutsal metin incelemeleri sonrası sizler de, algılarınızın aslında ikinci kişiler aracılığıyla söylenen sözlerle şekillendiğini görmüşsünüzdür. İşte ben, tüm bu incelemeler sonrası yeni sıfatlara ve yeni sorulara ulaşmak için çabaladım. Tekrar etmek istiyorum ki; eğer soru sormaya korkuyorsak, kendimizi ve varlığımızı tüm bu ikinci kişilerden aldığımız bilgilerle açıklamak zorundayız. Bu, aynı zamanda, bizlerin fikirlerinin de bir yanılısamadan oluşabileceği ihtimalini de bir hayli güçlendirecektir. Felsefeyi hayatıma sokmamla birlikte sorgulamanın temel özelliklerini anlama ve yeni metotlar öğrenme fırsatı buldum. Bu metotlardan biri de, “sistemli mantık”tı. Modern ve klasik olarak ayrılan bu akli temellendirmeler beni, tercihlerimi anlamamda yol gösterici olurken ve ileriye dönük tercihlerimde yalnızca içgüdümü kullanmaktan öteye götürdü. Bu değerlendirmeyi kullanmamdaki en büyük katkısı ise Aristoteles’in kategorileriydi. “Tanrı” kelimesini, bunun özelliklerini ve varlık anlayışını sorguladığım zaman, bu kategorilerin sayesinde **tanrı** ve **mükemmel** kavramları arasındaki ilişkide bir kategori hatası oluştuğunu gözlemledim.

Aristoteles mantığında “**kapsam**” şöyle açıklanır: Bir kavram, içine aldığı bireylere işaret ederse, o bireylerin kapsamını oluşturur. Herhangi bir kavram kapsamın özelliğini taşıyorsa onun işlemini oluşturur. Bu şöyle örneklendirilebilir: Kedi kavramı bir kapsamdır; çünkü siyam kedisi, van kedisi, alaca kedi vb. kavramları kapsar. Diğer taraftan da; van kedisi, alaca ve siyam kedisi kapsamın işlemini oluşturur, çünkü bir varlığın farklı özelliğini nitelese de o varlıkla, yani “kedi” ile, birleşir.

Şimdi kutsal metin zemininde oluşan şu soruyu kendimize yöneltelim:

“**Mükemmel** kavramını her canlı bilir. Bunun nedeni, mükemmel olan varlığın oluşudur. Mükemmel olan **Tanrı** (varlık) kendini

tanıtmak için, tıpkı bir ressamın tuvaline attığı imza gibi, mükemmel kavramıyla kendini insan zihnine yerleştirmiştir.”

Şimdi bu temel değerlendirmede ufak mantık hataları bulduk. Mantıksal olarak değerlendirilecek olursa bu önerme şöyle reddedilebilir:

“**Mükemmel** kavramı bir kapsamdır, çünkü birbirinin özelliklerini taşıyan kavramları kapsamaktadır. Mükemmel kavramı kapam sayıldığında **Tanrı, Allah, Yehova, Şiva, Gök Tanrı, Rağ vb.** kavramları kapsar. O zaman, asıl tapınılması, adak sunulması gereken şey “mükemmel kavramı”dır. Çünkü eksik bir içermeye gösterilen kavram olan **Tanrı**, mükemmel tarafından kapsandığı gibi, her şeyin anlam karşılığını da veremeyecektir.

Nereden bakarsak bakalım, akıl ve iman ilişkisinde ayırdığımız “Tanrı”da kusurlar görüyoruz. Hem iman konusunda belli kriterlerde, hem de mantıkta koca bir çizgide yetersiz kalan bir tanrıya bu nedenle inanmıyorum. Bu doğrultuda; tanrı gibi mantık zeminine yerleştirdiğim ruhani varlık, vahiy, peygamber öğretisi ve evren yaratılışına da bu gerekçelerle inanmıyorum. Sıfatlarla algılandığımız bu açıklanmalar dünyasında bir ateist olarak tek diyebileceğim şey; imanın getirdiği yanıtlara inanmayan insanların sıfatlandırılmasında kendimi bulduğum ve bu yüzden ateist olarak nitelendirildiğimdir. Ben kendime ateist diyerek yola başlamadığım gibi, hiçbir sıfatın altında yer almamak için kendi varlığımı sorgulasam da, iman ve akıl konusunda her zaman akli seçtiğimi vurguluyorum. Biz ateistler, ahlaki değerlendirmelerimizi işte bu iman öğretilerinden ayırdığımız gibi, tüm hayatımızı da bu öğretilerden ayırdık. Bizler üstünde düşünülen, tartışılan ve değerlendirilen ahlaki değerlere sahip olarak; öldürmenin, çalmanın, dışlamanın vb. kötü olduğunu görüyoruz. Bu nedenle, kutsal kitaplarda söylenen zinaya recm, hırsızın elinin kesilmesi gibi cezalar, şu an günümüz modern toplumlarında uygulanmamakta; ancak, belirli tartışmalarla temellendirmelerden geçerek oluşturulan yasalarla hukuki bir ceza uygulanabilmektedir. Bu yüzden, artık bu yüzyılda bizler; iyi olmak, dünyayı anlamak ve korkularımızın üstesinden gelmek için bir tanrı kavramına sıkışmadan kendimizi ve değerlerimizi belirleyebiliyoruz. İşte bu gerekçelerle de, mantığa sığınmak isteyen herkesin kapsamı olan “ateist” sıfatını taşımaktan çekinmiyoruz.

Siz de bize hikayenizi gönderebilirsiniz

www.ateistdergi.com/nasilAteistOldum

Ateist Olduğun Konusunda “Şüphe Yok”

Arsel ACAR

Genişleyen bir evren içerisinde farklı sınıflardaki yıldızlardan uzay-zaman anlayışımızı allak bullak eden kara deliklere kadar, dünya gezegeninin olağanüstü bölgelerinden mikroskobik boyutlardaki canlılara kadar, var olan her şeyin bir tanrı tarafından yaratılmış olmasını bilimsel ve mantıksal açılardan doğru bulmadığını belirten ateistlerin arasında astrolojik tahminlere, evlerimizde gezinen hayaletlere, Dünya’mızı ziyaret eden UFO’lara inananlar olması da mümkün olabilir mi? Özetle cevap: “Evet”

Dinlere ve tanrılara karşı uyguladığı şüpheciliği, diğer şeylere de benzer şekillerde uygulamayan pek çok ateist kimlikli insan görmek mümkündür. Bizler meraklı bir türüz; çok sayıda soru sorar ve her birinin cevabını aramaya çalışır, ardından yeni sorular türetmeye devam ederiz. Tanrı ya da tanrılara dair çelişkili olduğu belirtilen iddialardan bir tanesi de, bu yaratıcı güçlerin aynı zamanda “her şeyi biliyor” olmasıdır. Peki ama, ya yarın bir gün bir D.D.A.Y. (Dünya-Dışı Akıllı Yaşam) formuyla karşılaşsak, beklentilerimizden biri ne olur? Doğru tahmin ettiniz; önemli olan bazı sorularımıza cevaplar almak!

Bizleri ziyaret edebilecek teknolojiye sahip uzaylıların birçok konuda cevap sunabileceği hayaline kapılmayı severiz, ancak aynı görevi üstlenebilecek bir tanrı fikrini reddederiz. Aynı şekilde, “her şeyi gözetken” özelliğini de tanrı için çelişkili olarak görsek bile; nedense, illuminati, Yeni Dünya Düzeni veya Masonlar gibi varlığı belirsiz gizli örgütlere atfetmekten çekinmeyiz. Peki ama neden? Buradan şu çok iyi anlaşılıyor ki, dini inançlardan kurtulmak tam anlamıyla onun bizlerde yarattığı yan etkilerinden kurtulmak anlamına da gelmiyor. Bu düşünce yapısı içerisinde yetişmiş birçok ateist, diğer konuların üzerinde fazla durmuyor ve onları dinlerle aynı kefeye koymuyorlar, çünkü alternatif bir tedavinin ya da hayaletlere inanmanın dünya-çaplı bir din kadar zararlı olamayacağı fikrinden dolayı bu konuları eleştirmenin gereksiz ya da bunlara inanmanın zararsız olduğunu düşünebiliyorlar.

Tanrı inancını gülünç bulan astrologlar var, doktor ünvanını elde etmesine rağmen homeopatik ilaç tavsiye edenler var, akupunkturun geçerli bir tedavi olduğunu savunabilecek sağlıkçılar var, tanrıların aslında birer uzaylı türü olduğunu ve antik yapıların insanlar tarafından tek başına inşa edilemeyeceklerini iddia eden antik-uzaylı-teorisyenleri var, kutsal kitapları sorgulayabilen ancak tek bir siyasi kitaba sarılarak bir ideolojinin peşinden koşan inançsızlar var, sorgulama yeteneğini dinlere karşı doğru ama politik meselelere karşı şüpheci bakış açısını yanlış bir şekilde yönlendirip komplo teorilerine sarılan dinsizler var. İşte bu sebeplerle, ateistleri de tek bir grup halinde değerlendirmek bir hatadır. Dünya üzerinde oluşturulmuş binlerce din yarın yok olsaydı bile, birçok sorun ortadan kalkmayacak ve ateistler kendi aralarında yaptıkları tartışmaları durdurmayacaktır. Ayrıca, “Dinlerin hepsi yok olsa da kurtulsak” gibi bir anlayışa da sahip olarak, bunun oluşturabileceği yan etkileri göz önünde bulundurmadan insanlık tarihini, sosyal ilişkileri, kültürleri ve toplum psikolojisini de hesaba katmamak aynı şekilde bir hatadır.

Yazının bu noktasına kadar ateistlere yönelik bir eleştiri getirmem, belki de bir ateist dergisi içerisinde ikilemli bir durum gibi gözükabilir; ancak niyetim, gerek ateist gerek teist olsun, onları alaşağı etmek ve kötölemek değildir. Eğer öğrenmeyi ve öğretmeyi seven bir birey iseniz, en ağır eleştirilerinizle bile elde etmek istediğiniz şey, karşınızdaki insanların sizden bir şeyler öğrenmesi ve anlamasıdır. Bu yazının temel amacı “neden?” sorusunu sormaktır. Neden Allah’ın yarattığı meleklerle inanmıyorsun da, aynı sorgulama yöntemini cinlere karşı uygulamıyorsun? Neden astronomi bilimine hayranlıkla baktığın halde, burçların özelliklerine bakıp tarihin tekerrür ettiğine ve belirli özellikler taşıdığına inanıyorsun? Bu sorular karşısında savunma yapanların argüman şekli, kendi inançları sorgulandığı zaman

savunmaya geçen dindar kişilerle paralellikler sergileyebiliyor:

- Dünya'mızı ziyaret edip insanlarla temasa geçen uzaylılar var mı? "Olabilir bence, olmadığını söyleyemeyiz".
- Dünya'mızı ziyaret edip insanlarla temasa geçen bir tanrı var mı? "Olabilir bence, olmadığını söyleyemeyiz".

Kayıp şehir Atlantis üzerine sanatsal bir çalışma. Bu kayıp şehirle ilgili efsaneler iyiden iyiye yayılmıştır. Oşinografik bilgilerimize rağmen hala bu yerin var olduğuna inananlar çoktur.

Görsel Kaynağı: matty17art (Deviantart)

Elbette bazıları bu noktada "Ama evrendeki tek akıllı yaşamın bizim olduğumuzu söylemek hem bilim dışıdır, hem de insan merkezietli bir bakış açısidir!" diyebilir; fakat buradaki temel sorun, uzaylıların olup olmamasıyla ilgili değildir, onların varlığına dair düşünce şeklimizdir. Yüksek çözünürlüklü fotoğraf makineleriyle ince detayları fotoğraflar çekebildiğimiz bir çağda, bulanık UFO fotoğraflarını ikna edici bulan ateistlerle karşı karşıyayız. Fizik kitaplarını okuyup evrendeki kuvvetleri öğrenen, ama bir şekilde astrolojik olayların özel bir kuvvetle çalışabilen bir mekanizma olduğuna inanan ateistlerle karşı karşıyayız. Gıda ve tıp sektörlerinden tereddüt ederek, organik ve doğal adı

altında satılan ürünlerin insanlar için daha iyi olduğunu iddia eden gdo (genetiği değiştirilmiş organizmalar) karşıtı ateistlerle karşı karşıyayız. Altı sene tıp fakültesinde okuyup, doktorasını da tamamlayan ve tıbbi literatürü adeta ezberlemiş, fakat batı tıbbının yanında uzak doğunun mistik tedavilerini de hastalarına önerebilecek ateistlerle karşı karşıyayız. Uzak ve Astronomi Bilimleri bölümünde okuyan, ancak "Ay'a ABD'den başka bir ülke ayak basmadığı sürece Apollo görevlerine inanmam" diyen ateistlerle karşı karşıyayız. İşte bütün bunların, insanların sağlığını tehdit etmediğini, internet paylaşımlarında ve basılan yayınlarda bilgi kirliliğine yol açmadığını, üretilen belgesellerin belgesel özelliğini kaybetmeyeceğini iddia etmek büyük bir hatadır.

Kaşık bükme illüzyonu. Bazı ateistler psişik güçlerin varlığına da inanabilmektedirler. PsiWheel ve Kaşık Bükme gibi şeyleri kanıt yerine koyabilirler. Telekinetik güçlerin varlığına dair ise hiçbir kanıt görülmemiştir, ancak güneş sistemimizde keşif ve bilimsel araştırmalar için gönderdiğimiz uzay araçlarımızdan zayıf bile olsa sinyaller alabiliyoruz, hemen yanımızdaki insanların ise “özel güçlerini” (auralarını, çakralarını ve diğer doğaüstü sayılabilecek özelliklerini) tarayamıyoruz; bu da onların var olmadığını düşünmemiz için yeterli bir sebep sayılabilir.

Açık fikirli ve tarafsız olmayı yanlış yorumlayarak, zıt görüşlü insanları aynı platforma çıkararak, sanki her ikisinin bilgileri de eşit derece geçerliymiş gibi bir izlenimin bırakılmasına neden olabiliyoruz. Sözde-bilim kategorilerinden en az birine inanan bazı insanlar, inançları konusunda samimidirler; bu sebeple, onları şarlatan ya da cahil sınıfına koymaktan her zaman çekinirim, çünkü bu tarz insanları uzaktan değil yakından tanıdım, onlarla sohbet ettim, onları dinledim ve tutkularını gördüm. Fakat tüm samimiyetlerine rağmen bir şey yanlışsa, yanlıştır (Bu ateistlerin sözde-bilimsel şeylere gösterdikleri bağlılık için de geçerlidir). Kuantum mekaniğinin prensiplerini öğrenmeye ve öğretmeye emek harcamış bir bilim insanıyla, “kuantum şifa ve olumlama” üzerinde senelerini vermiş spiritüel addedilen bir hoca aynı masaya oturunca, bilgileri eşit derecede değerli değildir. Çünkü bir tarafın görüşleri bilimsel veriler tarafından şekillendirilirken, diğer taraf bilimsel verileri şekillendirmektedir. Eğer “bilimsel şüphecilik” alanıyla yeterince uğraşırsanız, “sözde-bilim”

(pseudoscience) dediğimiz alanlara dalış yapan kişilerin ateist olsalar da olmasalar da savunma şekillerinin dindarlardan farksız olduğunu göreceksiniz. İlerleyen dönemlerde, birbirinden farklı iddiaları ele alarak belki de sizin de eskiden inanmış olduğunuz ya da hala inandığınız şeylerin neden hatalı olabileceğini izah etmeye çalışacağım. Bununla beraber, çeşitli mantıksal safsatalara yer verecek ve “İnsanlar buna da mı inanıyor?” dedikten bilgiler de paylaşacağım. Tıpkı bu yazının başlığındaki gibi; sadece ateist olmakla yetinmeyin, “şüphecilik” de göz atacağınız her bilgide ve verebileceğiniz pek çok kararda önemli bir rol oynayabilir.

“Olağanüstü iddialar, olağanüstü kanıtlar gerektirir”

Carl E. SAGAN

Kaynaklar ve İleri Okuma:

<http://yalansavar.org/2014/02/04/elestirel-dusunce-ve-skeptisizm/>
<https://www.youtube.com/watch?v=3d33lQjZUeg>
<http://safsatakilavuzu.com/>
<http://www.bilimbilmiyim.com/>
<http://www.evrimagaci.org/fotograf/83/5114>
<http://www.evrimagaci.org/fotograf/83/6721>
<http://www.evrimagaci.org/fotograf/83/6634>
<http://www.evrimagaci.org/fotograf/83/5270>
<http://skepdic.com/>
<http://www.randi.org/site/>
<http://www.csicop.org/>
<https://skeptoid.com/>
<https://www.sciencebasedmedicine.org/>
<http://www.theskepticsguide.org/>
http://www.slate.com/blogs/bad_astronomy.html
<http://benjaminradford.com/>
<http://whatstheharm.net/>
<http://www.hoax-slayer.com/>
<http://urbanlegends.about.com/>

ATEİST HABER

Nülifer ÇEMBERTAŞ

Sizin İçin Seçtiklerimiz

► Ateist Aile Hukuk Savaşını Kazandı

Antalya'nın Kumluca İlçesi'nde bir ilkokulda 4'üncü sınıf öğrencisinin anne ve babası ateist oldukları gerekçesiyle çocuklarına verilen zorunlu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden muaf tutulmasına ilişkin açtıkları davayı kazandı.

Kumluca'da Mimar Sinan İlkokulu 4'üncü sınıf öğrencisi E.Z.S.'nin ailesi çocuklarının Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden muaf tutulması istemiyle Kumluca Kaymakamlığı'na başvurdu. Kaymakamlık, 6 Aralık 2014 tarihli kararında, anne ve babanın bu talebini reddetti. Bu karara karşın E.Z.S.'ye velayeten anne ve babası, Milli Eğitim Bakanlığı ve Kumluca Kaymakamlığı aleyhine Antalya 1'inci İdare Mahkemesi'nde dava açtı.

Açılan davada, iradelerine ve felsefi görüşlerine aykırı bir biçimde dinsel eğitim verildiği, nüfus cüzdanlarında yer alan din hanesinin boş olduğu, zorunlu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin verilmesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9'uncu maddesine ve ek 1 nolu protokolün 2'nci maddesine aykırı olduğu yolunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nce verilmiş kararlar bulunduğu, 4'üncü sınıf öğrencisi çocuklarının Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini alırken psikolojik travma yaşadığı ve içsel çatışmalar nedeniyle dersi algılamakta zorlandığı ileri sürülerek kaymakamlık işleminin iptali istendi.

Bakanlığın reddini istediği dava Antalya 1'inci idare mahkemesinde görüldü.

"Eğitim Nesnel ve Çoğulcu olmalı"

Dava sonucunda çıkan kararda şöyle denildi:

"Ancak bu öğretimin Anayasa'nın öngördüğü amaca uygun bir müfredatla verilmesi gerektiği, içeriğinin nesnel ve çoğulcu olması, kişinin dininin bir ayırım ve eşitsizlik unsuru olarak kullanılmaması ve devletin dinler karşısında tarafsız kalarak, bütün dinsel inançları eşdeğer

Ateist ailenin çocuğu din dersine girmeyecek!

görmesi gerekmektedir. Öğretimde uygulanan müfredatın belirli bir din anlayışını esas alması durumunda, bunun din kültürü ve ahlak bilgisi dersi olarak kabul edilemeyeceği ve din eğitimi halini alacağı açıktır."

KARARLA HUKUK YERİNİ BULDU

Davaya hukuki destek veren Eğitim Sen'in Antalya Şube Başkanı **Kadir Öztürk**, bu kararla hukukun yerini bulduğunu söyledi. Mahkemenin davaya ilişkin kararını 30 Aralık 2015'te verdiğini, ancak kararın geçen pazartesi günü taraflara tebliğ edildiğini kaydeden Öztürk, "Bilimsel, laik, demokratik eğitimde herkesin kendi inancı doğrultusunda eğitim alması veya almamasının aileye, kişiye bağlı olması ve okullarımızda zorunlu din dersi olmaması gerektiğini gösteren bir hukuki karardır. Herkes kendi inancını istediği gibi yaşamalı ve buna devlet müdahale etmemelidir" dedi.

Başkan Öztürk, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 30 gün içerisinde karara itiraz için **Danıştay**'a başvurma hakkının bulunduğunu söyledi.

► Karaman'da 45 erkek öğrenciye tecavüz

Birgün Gazetesinin 12 Mart tarihli haberi ile Karaman'da Muammer B. isimli bir öğretmenin Ensar vakfına bağlı tarikat evlerinde en az 45 erkek öğrenciye tecavüz ettiği ortaya çıktı.

Ensar Vakfı ve Karaman Anadolu İmam Hatip ve İmam Hatip Lisesi Mezunları ve Mensupları Derneği'ne (KAİMDER) yakın kişilerin kiraladığı evlerde kaldıkları öne sürülen 9 ve 10 yaşlarında bulunan öğrencilere tecavüz eden öğretmen ise tutuklandığı belirtilirken haber kamuoyunda ciddi bir infial yarattı. #EnsarVakfıKapatılsın hashtag'ı sosyal medya'da konuşulan konular arasında ilk sırada yer aldı.

Skandalın ardından habere yayın yasağı getirilirken

Ensar Vakfı öğretmenin kurumla ilişkilerini reddederek "geçici öğretmendi" açıklaması yaptı.

Hukuki sürecin başlamasından bu yana 8 ila 10 yaşlarında olan 10 çocuğun tecavüze uğradığı doktor raporu ile belgelendi.

Basın yasağı ile ilgili olarak RTÜK'e gönderilen resmi belgedeki ayrıntılar ise dikkat çekiciydi. Belge'de yer alan ifadelerde istismarın 2014 yılından bu yana devam etmiş olabileceği, çocukların müstehcen yayınları okumaya ve seyretmeye teşvik edilmiş olabileceği yer aldı. Bunun yanı sıra haberin soruşturma tamamlanana kadar her türlü medyada yayınlanmasının ve eleştirilmesinin yasaklanması istendi.

Ensar Vakfında Tecavüz Yeni Değil

Bundan önce de 2008 yılında Ensar Vakfının Çorum Şube Başkanı Zekai İşler (aynı zamanda akp yakınlığı ile bilinen Akit yazarı) 15 yaşındaki iki kız çocuğuna tecavüzden yargılanmıştı, hatta çocuklardan biri 3,5 aylık hamileydi. Çorum Ağır Ceza Mahkemesi'nde 24 yıla kadar hapis cezası istemiyle 'cinsel istismar' suçundan tutuklu yargılanan İşler, 4 yıl 8 ay 7 gün hapis cezası aldı.

Çocuklara tecavüz 10 gün saklamış

16 Mart tarihli BirGün gazetesinin haberinde ise; "Muharrem B.'nin 45 öğrenciye tecavüz iddiasıyla tutuklanması yerel bir site tarafından haberleştirildi ancak adliyeden gelen bir telefon üzerine haberin kaldırıldığı ortaya çıktı." denildi. Haberin devamında "Yerel gazetenin imtiyaz sahibi Hüseyin Ülger, "Biz haberi zamanında sitemize yükledik. Ancak bir saat geçmeden adliyeden telefon geldi. Özellikle hukuki yaptırımlarla karşı karşıya kalmamak için haberi kaldırdık" dedi. Ülger, avukatlarıyla konuyu konuştuklarını, olayın Karaman'a mal edilemeyeceğini, suçluların cezalandırılması için adli sürecin takipçisi olacaklarını belirtti." ifadelerine yer verildi.

350 Yıl Hapis İstemi

16 Mart tarihinde Karaman'ın Sesi haber sitesi olayla ilgili olarak Cumhuriyet Başsavcılığının yapmış olduğu basın açıklamasını yayınladı.

Basın açıklamasında; Doktor raporuyla tecavüze uğradığı kesinleşen 10 çocuk olduğu belirtildi. Ve "soruşturma kapsamında ilgili şüphelinin, Karaman'da on küçük mağdura farklı zamanlarda cinsel istismarda bulunduğu kanaatine varılmış olup bu konuda Karaman Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır." denildi. Mahkeme süreci devam ediyor.

► Moskova'da Kesik Baş Cinayeti: "Bunu yapmamı Allah emretti"

Moskova Metrosunda bakıcılık yaptığı 4 yaşındaki çocuğun başını keserek tekbir getiren Özbekistan asıllı Gülçehra Bobokulova, mahkemeye giderken gazetecilere, çocuğu 'Allah emrettiği için öldürdüğünü' söyleyerek "Suriye'deki Müslümanların intikamını aldım." dedi. 1 yılı aşkın süredir internet üzerinden cihatçı dini sayfaları takip ettiği ortaya çıkan Bobokulova'nın mahkeme sürecinde şizofreni olup olmadığı da değerlendirmeye alınacak.

► Suudi Arabistan'da kadınların insan olup olmadığı tartışıldı.

23 Şubat günü Suudi Arabistan'ın Riyad kentinde Fahd el Ahmedi isimli kişisel gelişim uzmanı "Kadınlar İnsan Mıdır" konulu bir seminer düzenledi.

Aynı hafta içerisinde Pakistan'da "Kadın Haklarını Koruma Yasası" tartışması vardı.

Tartışmalara dahil olan İslami İdeoloji Konseyi kadına şiddetin İslam'da var olduğunu söyleyerek yasayı tanımadıklarını ve kadına şiddeti engelleyen yasaların İslam dışı olduğunu vurguladı.

İslam'da ne vardı ne yoktu demişken;

► Mısır'da Peçeyi Yasaklayan Yasa Tasarısı Yolda

Kadınlar üzerinden tartışmaların yaşandığı bir diğer ülke, Mısır oldu. Bir türlü neyin gerçek İslam olduğunu çözemeyen Müslüman Mısırlılar peçenin İslam'daki yerini ve Yahudilikten gelip gelmediğini tartıştılar.

Peçenin devlet kurumlarında ve kamuya açık bölgelerde giyilmesini yasaklayan bir yasa tasarısı hazırlıkları sırasında Peçenin Yahudi geleneği olduğu vurgulandı. Yasanın lehine söz alan Ezher Üniversitesi Profesörü ve milletvekili Amna Nosseir, kadınların taktığı peçenin İslam'da yeri olmadığını, bunun bir Yahudi geleneği olduğunu, Kuran'da kadınlara sadece başlarının örtülmesinin emredildiğini, yüzlerini kapatmalarıyla ilgili bir gereklilik bulunmadığını savundu.

► Messi'nin adı Kuran'da Geçiyormuş

Milat gazetesi yazarı Süleyman Karakulluk Barcelona'nın Arjantinli futbolcu **Lionel Messi**'nin adının Kuran'da geçtiğini, bu nedenle "önüne kim gelirse çarpıp yıkıp geçtiğini" yazdı. Bakara Suresi'nin 275. ayetinde Messi'nin adını görünce yaşadığı şaşkınlığı köşesinden anlattı. Messi ise iddialara yanıt vermedi :)

► İlahiyat dekanından Ahlaklı çocuk yapmanın püf noktası;

İsparta Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rifat Okudan yazdığı makalede geçen "Ahlaklı çocuk için cinsel ilişki sırasında şeyhinizi düşünün" sözleri sosyal medyanın en çok konuşulan konuları arasında yer aldı.

► 'Türkiye'de kendimi patlatacağım, iki haftaya cennete gideceğim'

13 Mart Ankara katliamının acıları hala çok taze.. Son 5 ay içinde sadece Ankara'da 3 büyük bombalı saldırı düzenlendi ve bu saldırılar sırasında resmi rakamlara göre 165 insan hayatını kaybetti.

Hepimiz bu patlamalardan çok büyük yaralar aldık. Özellikle televizyon programlarında başka patlamaların da yaşanabileceği üzerine vurgular yapıldı. Halkın hazırlıklı olması, kalabalık mekânlardan uzak durması tavsiye edildi. Fakat bu tavsiyeler saldırıların önüne geçmekten uzak ve sorunun çözümünde işlerliği olmayan bir nitelik taşımaktadır. Burada asıl sorumluluk iç-dış politikada attığı adımlar ile hükümete ve istihbaratı iyi kullanarak önleyici tedbirler alması gereken emniyet güçlerine düşüyor.

Örneğin 10 Mart tarihli T24 gazetesinin haberine göre; IŞİD terör örgütüyle bağlantılı olduğu tahmin edilen 18 yaşındaki genç bir kadının, Moskova'dan İstanbul'a gelerek bombalı intihar eylemi gerçekleştirmeye hazırlandığı öne sürüldü.

Dağıstan uyruklu 'Sümeyye' kod adlı IŞİD militanı Kristina Tikhonova'nın intihar eylemi için Türkiye'ye geldiği ve Dağıstan'da bulunan arkadaşlarına "Türkiye'de kendimi patlatacağım. 2 haftaya kadar cennete gideceğim" diyerek veda ettiği bilgisi de istihbarat raporlarına yansdı.

Ve şu an bu canlı bomba aramızda dolaşıyor, tam bu noktada tüm yurttaşları evlerine kapatamayacağımıza göre istihbaratı güçlü tutmak gerekiyor.

► Diyanet'in takviminde "Ateistlerle evlenmeyin" fetvası;

Diyanet'in 2016 takviminde "Müslüman bir kadının dinsiz, ateist bir erkekle evlenmesi caiz olmadığı gibi, müslüman bir erkeğin de böyle bir kadınla evlenmesi caiz değildir" ifadeleri kullanıldı.

Gündemin İçinden Diğer Satırbaşları

8 Ocak genelgesi kamuda Cuma saatleri düzenlemesi yapıldı. Böylelikle Anayasanın 3. maddesi ile 24. maddeleri olan laiklik ile din ve vicdan hürriyeti ilkeleri ihlal edildi.

9 Ocak günü Yargıçlar Sendikası eski Başkanı Ömer Faruk Eminağaoğlu, Danıştay'a başvurarak uygulamanın usul ve esas yönünden hukuka aykırı olduğunu, özel yaşamın afişe olduğunu, uygulamanın kamu çalışanları arasında fişlenmeye ve ayrımcılığa sebep olabileceğini belirterek genelgenin iptalini istedi. Aynı gün Laikliğe Çağrı sekreteryası da genelgenin iptali için Danıştay'a başvuruda bulundu.

14 Ocak tarihinde "kamusal ve toplumsal alandaki düzenlemelerin dini kurallara dayandırılmayacağı" genelgenin etnik, dinsel ve mezhepsel temelde ayrıştırıcı söylem ve eylemler içerdiği belirtilerek 19 demokratik kitle örgütü ve sendika genelge hakkında suç duyurusunda bulunarak genelgenin iptalini istedi.

Genelgenin iptaline başvuranların haklılığını gösteren bir haber ise 5 Mart tarihinde yayınlandı. Nişantaşı Nuri Akın Lisesinde öğretmen olan Z. E'nin öğretmenleri ve öğrencileri namaz kılan- kılmayan, Müslüman olan- olmayan diye ayrıştırarak kendi görüşlerine yakın öğretmen ve öğrencilerle birlikte diğerlerine baskı yaptığı ortaya çıktı.

18 Şubat'ta Manisa'nın Yunus Emre İlçe Milli Eğitim Müdürü Recep Şengül, okul müdürlerini toplayarak, her okula bir imam hatip sınıfı açılacağını, altyapı çalışmalarının başlatılması talimatını verdi.

24 Şubat günü Zeytinburnu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından okullara gönderilen bir yazıda, öğrencilerin anasınıfı yerine Kur'an kurslarına gönderilebileceği belirtildi.

Şubat ve Mart ayı içerisinde birçok insanın tepkisine neden olan eğitim alanındaki gericiliğin geldiği noktayı gözler önüne seren iki haber daha vardı.

Bunlardan biri MEB'in 8 yaş üstü çocuklar için hazırlamış olduğu "Nasrettin Hoca ile Düşünmek" adlı kitapta yer alan "İki Eş" başlıklı hikâye idi. Hikaye 1 Mart günü "Çok eşliliğin olağan ve sevimli gösterilmeye çalışıldığı"

belirtilerek meclis gündemine taşındı.

Diğer haber de ise hedef; Freud ve Darwin'di. 3 Mart tarihli haberde AKP Isparta Milletvekili Sait Yüce, psikanalizi kuran Sigmund Freud ve evrim teorisini ortaya atan Charles Darwin'in görüşlerinin Milli Eğitim Bakanlığı kitaplarından çıkarılmasını, yerine tevhid inancıyla ilgili bilgilerin konmasını istedi.

24 Şubat "Gericiliğe Karşı Aydınlanma Hareketi"(GKAH) deklarasyonu yayınlandı.

Bildirge ile Türkiye'nin dini kurallarla yönetilen bir ülke haline getirilmek istendiği, gericiliğin kader olarak dayatılmayacağını, Türkiye'yi bir İslam Devletine çevirmek doğrultusunda atılan her adımın, başlatılan her uygulamanın, hazırlanan her yasanın, çıkartılan her kararnamenin takip edileceği duyuruldu.

GKAH, meclis içinde yer alan partileri kast ederek, laikliği savunan meclis içinde tek bir parti bile kalmadığını, iktidar partisinin dini dayatmaları yanında muhalif partilerin de dini söylem ve sembolleri kendi çalışmalarında kullanarak süreci hızlandırdıklarına vurgu yaptı.

Deklarasyonun yayınlanmasından sonraki günlerde (4 Mart); muhalif bir parti liderinin kendi seçmenini Cuma namazına çağırıp namaz sonrası gündemi camiden değerlendirmesi, aynı sıralarda iktidar parti liderinin de başka bir camiye halkı çağırarak muhalif partiye cevap vermesi ve böylelikle meclis içindeki partiler aracılığıyla **camilerin resmen politik polemik merkezi haline getirilmesi** tam da GKAH üyelerinin belirttiği şekilde muhalif partiler aracılığıyla dinin siyasal alanda hakim kılınmaya çalışıldığı yönündeki eleştirilerini haklı çıkaran gelişmelerden biri oldu.

28 Şubat; Laikliğe çağrı grubu ilk basın toplantısını gerçekleştirdi. 47 kitle örgütünün birlikteliğinden oluşan grup adına yürütme başkanı Murtaza Demir söz aldı ve grubun hedefleri hakkında kamuoyunu bilgilendirdi. Konuşması sırasında "Laik yaşam tarzına sahip çıkan milyonların olduğunu göstererek, mezhep boğazlaşmasını ülkemizden uzak tutmak üzere güçlü bir laik cephe örmek istiyoruz." dedi.

3 Mart Hilafetin kaldırılışının 92. yıl dönümü... Tabi ki bütün yurttan coşkuyla kutlanmadı.

Hatta Hizb-ut Tahrir terör örgütü, aynı gün İstanbul Topkapı'daki bir otelde Uluslararası Hilafet Sempozyumu düzenledi. Sempozyuma bir müdahale olmadı, her yerde hazır ve nazır bekleyen kolluk güçleri gelenlere müdahale etmediği gibi iktidarın hala kendini patlatmadığı için suçlu olarak kabul etmediği canlı bombaların korkusu da yaşanmadı. Sanırım valiliğin sempozyuma verdiği iznin gerekçelerinden biri son dönemlerde artan canlı bomba korkusunu yenmek için "bakın, bu kadar canlı bomba bir arada ama gördünüz mü sürekli patlamıyorlar" mesajını vererek halkın korkusunu biraz da olsun hafifletmekti.

Sempozyumda hilafetin yeniden gelmesi için çağrı yapıldı, cumhuriyet ve laikliğe beddua ederek yıkılması için avuç açıldı.. "neden bizim de halifemiz yok biz Müslüman değil miyiz" "Demokrasiyi bize niye dayatıyorsunuz" vurgusu ise inançlı Müslümanları ağlattı.

Sempozyumda demokrasi, cumhuriyet ve laiklik hedef gösterilerek nasıl yıkılacağı ve yerine ne tür bir hilafetin gelmesi gerektiği tartışıldı. Sempozyumun ardından 8 Mart günü Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne ait Atatürk Spor Salonu'nda yaklaşık 5 bin kişinin katıldığı hilafet konferansı yapılarak "Şeriat" istendi. Cumhuriyet ve Laiklik yanlıları "Kafirler" olarak hedef gösterildi.

Sempozyum ve konferansa ilk tepki ise Laikliğe Çağrı Birlikteliğinden geldi.

"Toplantıya izin veren, müdahale etmeyen, yer tahsis eden Ankara Valisi, Ankara Emniyet Müdürü, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı ve diğer ilgililer hakkında görevi kötüye kullanmak suçundan, disiplin soruşturması açılması ve görevlerinden uzaklaştırılmaları için" Birliğin bileşenlerinden olan YARSAV, Birleşik Kamu İş ve Eğitim İş toplantılarla ilgili İçişleri bakanlığına suç duyurusunda bulundu. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı hilafet toplantısı ile ilgili re'sen soruşturma başlattı.

5 Mart Gericiliğe Karşı Aydınlanma Hareketi'nin ilk kitlesel toplantısı İzmir Tepekule Kongre Merkezi'nde yapıldı. Hareket adına ilk konuşmayı gazeteci-yazar Barış Terkoğlu yaptı. Konuşması sırasında gericilikle mücadele için gerekli zeminin var olduğunu ve buna inandıklarını belirtti.

Konuşmacılar arasında yer alan CHP eski Milletvekili Hüseyin Aygün ise, "Gericilik

uzun yıllar yasaklanan bir sözcüktür. Gericilik dendiğinde dindarlar incinir deniyordu. Oysa gericiler ve gericilik vardır. İnsanların kafasını kesiyor, Diyanet'in içinde yuvalanıyor, sapıkça fetvalar veriyor. Gericinin var olduğunu göstermek için, insanlığın birikimini yok etmek isteyen bir güç olduğunu kanıtlamak için, bu hareketin adını Gericiliğe Karşı Aydınlanma Hareketi koyduk. ", "Şu andaki imam hatipleşme programının üç adım sonrası İŞİD'tir" , "İslamcılığın siyasallaşmış her türü faşizmdir ve son hali insanların kafasını kesmeye adaydır." diyerek siyasal islamın tehdit oluşturduğuna vurgu yaptı. Hareket adına söz alan diğer isimler, Enver Aysever, Kemal Okuyan

Orhan Gökdemir ve Özlem Şen Abay'dı. Hareketin üyelerinden Özlem Şen Abay 11 Mart günü ODTÜ'de düzenlenen "Türkiye Dinselleşmeye Mahkum Edilebilir mi?" konulu panele Hüseyin Aygün ile katılarak açılış konuşmasını yaptı.

Konuşması sırasında "3 Mart bizler için çok önemli bir tarih, hilafetin kaldırılmasının yıl dönümü. Hilafetin kaldırılmasının yıl dönümünde, yüz yıla yakın bir süre sonra Ankara'nın göbeğinde bir spor salonunda 'Ümmet Hilafetsiz Kaldı' diye bir toplantı yapılıyor. Yüz yıl içerisinde biz bu karanlığa nasıl çekildik biraz bunlara bakmak gerekiyor." diyerek hem öz eleştiri yapmaya hem de yaşanan süreçle ilgili mücadele etmeye çağırdı.

12 Mart; Ensar Vakfında Tecavüz Skandalı (detaylı haber olarak verildi)

13 Mart; Dağıstan uyruklu 'Sümeyye' kod adlı İŞİD militanı Kristina Tikhonova'nın intihar eylemi için Türkiye'ye geldiği ortaya çıktı (detaylı haber)

16 Mart; Ensar Vakfındaki 45 çocuğa tecavüz davasında 350 yıl hapis istemi (detaylı haber olarak verildi.)

16 Mart; Ateist Aile Hukuk Savaşını Kazandı (detaylı haber olarak verildi)

“Gökbilim ile ilgilenenler, yıldızımız Güneş’in er ya da geç bir kırmızı deve dönüşüp gezegenimizi kavuracağını bilirler. Bununla beraber, bu bilgiye sahip olanların bile büyük kısmı, Güneş’i yeryüzünde hayatın başlangıcından beri sabit ve güvenilir bir enerji kaynağı olarak görüp, hayatın bu güvenilir yıldıza çok şey borçlu olduğunu düşünür.”

Güneş Sabit Bir Enerji Kaynağı Mı?

Zafer EMECAN

Güneş’in sabit ve güvenilir bir enerji kaynağı olduğunu söylemek mümkün değil. Hayatın bu güvenli ortam içinde evrimleştiğini ve şanslı olduğumuzu düşünmek de hatalı bir yaklaşım. Yeryüzünde hayat, yıldızındaki yavaş ama geri dönüşü olmayan biçimde gerçekleşen değişime ayak uydurmuştur.

Bildiğimiz türde hayat için, milyarlarca yıl boyunca değişmeyen stabil bir yıldızın dost canlısı ısı enerjisine ihtiyaç olduğunu düşünemeyiz. Çünkü, bizim burada olmamızı sağlayan Güneş’in, doğumundan bugüne kadar geçen yaklaşık 5 milyar yıllık süre içerisinde yaydığı enerjide, hafife almanın mümkün olmadığı oranda değişim olmuştur.

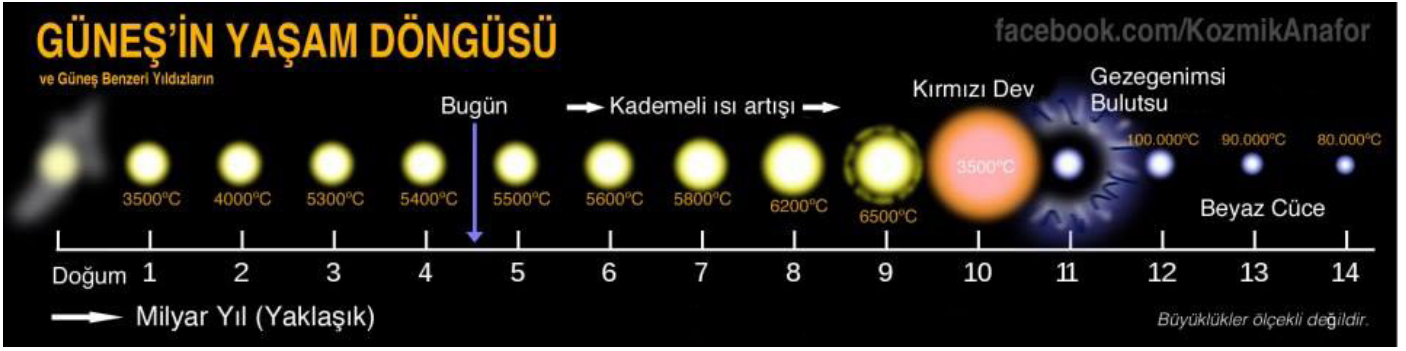
Güneşimiz, astronomların G sınıfı olarak nitelediği “sarı cüce”; sıradan bir yıldızdır. 200 ile 400 milyar civarı yıldız içerdiğini düşündüğümüz galaksimiz Samanyolu’nda, Güneş ile aynı kütle ve benzer özelliklere sahip en az 14 milyar yıldız olduğu hesaplanıyor. Bu da, yıldızımızın “özel” olmadığına bir göstergesi.

Yıldızlar, %99’una yakını hidrojen ve helyum olan ve bulutsu (nebula) adı verilen dev gaz kütlelerinin çekim etkisiyle bir araya gelip sıkışmasıyla oluşurlar. Bir araya gelen gaz kütlesi sıkıştıkça ısınır ve kütleçekim baskısı nedeniyle merkez bölgesinde basınç çok büyür. Merkezdeki bu basınç bir süre sonra öyle bir kritik noktaya gelir ki, burada bulunan hidrojen molekülleri birbirleriyle birleşmeye başlarlar ve büyük bir enerji açığa çıkar. Açığa çıkan enerji sıkışmakta olan gaz kütlelerini dışı

doğru itmeye başlar ve gaz kütlelerinin sıkışması sona erer. Gaz kütleimiz bir yıldız dönüşmüştür ve hayatının geri kalanı, kütleçekimin sıkıştırma isteği ile merkezde üretilen enerjinin gazı dışı doğru itme çabası arasında yaşanan savaşa devam eder.

Bir yıldız ilk oluştuğunda, enerjinin üretildiği çekirdekteki alan görece küçüktür. Bu küçük alanda üretilen enerji, yıldızın sıkışmasını büyük oranda engellese de, tümüyle durduramaz. Yani yıldız, daha yavaş da olsa, sıkışmaya devam eder. Bu da, yıldızın çekirdeğinin zaman geçtikçe daha fazla sıkıştığı, enerjinin üretilebileceği kadar yüksek basınca sahip çekirdek bölgesinin giderek daha da büyüdüğü anlamına gelir. Güneş gibi küçük kütleli yıldızlarda milyarlarca yıl süren bu yavaş sıkışma evresi sürecinde her geçen gün, yıldız usulca ama istikrarlı biçimde daha fazla enerji yayar.

Bizim Güneş’imiz örneğinden devam edelim. Bundan yaklaşık 4 – 4.5 milyar yıl önce, Güneş henüz 1 milyar yaşına bile girmemişken, yaydığı enerji şu ankinin yarısından bile daha azdı. Yüzey sıcaklığı günümüzdeki gibi 5.500 santigrat derece değil, yaklaşık 3.600 derece civarlarındaydı. Yani, Dünya’ya ulaşan enerji bugün Güneş’ten Mars’a ulaşan enerjiden bile azdı ve gezegenimiz bugün olduğundan çok daha serin, tümüyle buzlu olmasa da oldukça soğuk bir gezegendi. Yoğun meteor yağmurları altında olan ve volkanik faaliyetlerin çok yoğun olduğu Dünya yüzeyinin büyük kısmı, lavlarla kaplıydı.

Fakat az önce anlattığımız mekanizma nedeniyle, Güneş daha fazla enerji üretip ısınmasını sürdürdü...

Günümüzden 2 milyar yıl önce ise, artık 3 milyar yaşına giren ve iyice ısınan Güneş, ilk dönemlerine nazaran çok daha fazla enerji yayıyordu. Ancak bu enerji, günümüzde yaydığından hala %25 daha azdı. Yüzey sıcaklığı 3.600 santigrat dereceden 5.200 – 5.300 dereceye kadar yükselmişti. Bu dönemde Dünya'mız, Güneş Sistemi'nin ilk dönemlerinde yaşanan yoğun meteor yağmurlarından ve gezegen çarpışmalarından sağ çıkmayı başarmış, volkanik faaliyetleri eskiye oranla azalmış ve daha dost canlısı bir gezegene dönüşmüştü.

Evet, Mars'ın bugün aldığından biraz daha fazla enerji alıyorduk ve günümüzdekinin sadece %75'i kadar enerji yayan Güneş, gezegenimizi fazla ısıtmıyordu. Ancak, kalın ve sera gazlarıyla yüklü atmosferimiz, soluk Güneş'ten gelen ısıyı hapsediyor, gezegenimizi yaşanılabilir sıcaklıkta tutuyordu. Yaşam ortaya çıkmış, ilkel tek ve çok hücreli canlılar gezegene yayılmaya başlamıştı.

Gelişkin yaşam formlarının ortalıkta görülmeye başlandığı yaklaşık 350 milyon yıl öncesinde Güneş, bugün olduğununun %95'i kadar enerji yayabiliyordu. Buna rağmen, iklim mekanizmaları sadece yıldızdan yayılan enerjinin gücüyle şekillenmediği için, gezegenimiz küresel tropik mevsim döngülerine dahi girebiliyordu. Daha az Güneş enerjisi almamıza rağmen, kutupların dahi ormanlarla kaplandığı milyonlarca yıllık sıcak iklim dönemleri yaşanmıştı, elbette bunları periyodik takip eden buz çağıları da...

Güneş'in yaydığı ısı şu anda da tıpkı eskiden olduğu gibi yavaşça artmaya devam ediyor. Bu artış, Güneş yeterince sıkıştığı için artık daha yavaş gerçekleşse de, durmayacak...

Günümüzden yaklaşık 1 milyar yıl sonra, yıldızımızın yüzey sıcaklığı 5.600 santigrat dereceye ulaşacak. Bu durumdayken

yaydığı enerji, şu ankinden yaklaşık %15 daha fazla olacak. Gezegenimizdeki su, artık çok daha hızlı buharlaşacak, ısınan atmosferin üst katmanlarından daha hızlı biçimde uzay boşluğuna kaçarak kaybolacak. Ancak, tümüyle yok olmasına daha var.

2 milyar yıl sonra, Güneş'in yüzey sıcaklığı 5.800 santigrat dereceye ulaşmış olacak. Yani günümüzdekinden %40 daha fazla enerji yayan bir yıldız tarafından aydınlatılacağız. Yeryüzü büyük oranda yaşanmaz hale gelecek. Aşırı su buharlaşması yüzünden, atmosfer su buharına doymuş olacak ve hava sıcaklığı orta enlemlerde 80 santigrat dereceye yaklaşacak.

3 milyar yıl sonra yüzey sıcaklığı 6.000 santigrat dereceye ulaşmış olan Güneş, yeryüzünü tümüyle kavurur hale gelecek. Son su birikintileri de buharlaşacak ve eğer insanlara hala yaşıyorlarsa, insanlığın yeraltı sularından başka kullanabileceği su kalmayacak. Hava sıcaklığı, kutuplar veya ekvator farketmeksizin, 100 santigrat derecenin üzerine çıkmış olacak.

5 milyar yıl sonra ise çok daha dramatik bir olay gerçekleşecek. Güneş artık "anakol" denilen sağlıklı yaşam sürdüğü evreyi sona erdirecek ve bir kırmızı deve dönüşerek ölmeye başlayacak. Kırmızı dev evresinde çok fazla enerji üreten Güneş, kendini sıkışmaya zorlayan kütleçekim kuvvetini ürettiği enerji ile yenerek, dış katmanlarını şişirmeye başlayacak ve bugün olduğundan 100 kat daha büyük hale gelecek.

Yüzey sıcaklığı yine ilk yıllarında olduğu gibi 3.500 santigrat dereceye düşecek, ama aşırı büyük çapı nedeniyle yaydığı enerji çok daha büyük boyutlarda olacak.

Bu büyük ısıma gücü ve genişleme, yıldızın yörüngesinde yakınlarda bulunan gezegenler için ölümden başka bir anlam ifade etmez. Güneş örneğinden “en kötü senaryo ile” devam edersek; şu anda olduğundan 100 kat fazla genişleyen ve 500 kat fazla enerji yayan yıldızımız; sırasıyla Merkür, Venüs ve Dünya’yı önce kavurup, daha sonra da bünyesine katarak onları yok edecek. Asteroid kuşağındaki tüm asteroidler kavrulacak, küçük boyutlu olanlar buharlaşacaklar. Mars gezegeni şu an olduğundan yüzlerce kat fazla ışıma maruz kalacağı için, yüzeyi binlerce derecelik sıcaklıkla kavrulacak ve gezegen bir lav topuna dönüşecek

Yıldızımızdan 800 milyon kilometre uzakta yer alan görkemli Jüpiter gezegenine yaz gelecek. Ancak bu yaz, Jüpiter sistemi için pek hayırlı olmayacak. Europa gibi buzlu uyduları eriyerek birer su dünyasına dönüşecek. Ancak bu su, birkaç bin yıl içinde buharlaşarak yok olacak. Jüpiter’in manyetik alanı kendisini korumaya

yetmeyecek; Güneş’in aşırı güçlü yıldız rüzgarları bu dev gezegenin atmosferini süpürmeye başlayacak. Yaşanan süreçte, Jüpiter kütlelerinin bir kısmını kaybederek biraz “zayıflayacak”.

Güneş’ten 1.5 milyar km uzaklıktaki Satürn sistemi ise daha şanslı olacak; Satürn’ün yörüngesi, şu an Dünya ve Mars’ın içinde yer aldığı, Güneş’in “habitable zone” dediğimiz suyun kayalık gezegenlerin yüzeyinde sıvı halde kalabildiği yeni yaşam kuşağı haline gelecek. Ancak, şu an kalın bir atmosfere sahip olan Titan’da buzlar çözölmeye başlayıp ısındıkça, atmosfer ve yüzeyindeki tüm sıvılar uzaya kaçarak kaybolacak ve Titan, çıplak bir kaya parçasına dönüşecek.

Neptün ve Uranüs için ise pek birşey değişmeyecek. Çok uzakta oldukları için, şu anda nasıl donuyorlarsa o zaman da donmaya devam edecekler. Sadece, biraz daha ısınacaklar ama bu ısı tüm buzları çözmeye yetmeyecek. Triton’un yüzeyindeki azot buzları tümüyle buharlaşacak. Ancak, sıcaklık su buzunu eritebilecek kadar yükselmeyecek.

Biz mi? O günlerde Dünya çoktan Güneş tarafından kavrulduğu için, eğer uzak yıldızlara göç etmemişsek ortalarda olmayacağız...

A RAJKUMAR HIRANI FILM

19TH DECEMBER

A UTV MOTION PICTURES RELEASE

Deist Bir Uzaylı

Skeptik Sinefil

İnceleme ve keşif amacıyla Dünya'ya ilk defa ayak basan uzaylı PK (bu ad ileride ona insanlar tarafından verilecektir) gemisini kumanda etmek için kullandığı ve bir kolye gibi sürekli boynunda taşıdığı cihazı çaldırır. O dakikadan itibaren PK, bir yandan kendi gezegenine geri dönebilmesinin tek yolu olan bu cihazı bulmaya çabalarken, öbür yandan da ister istemez insanların içine karışarak toplumun karmaşık yapısı ve işleyişiyle tanışır. Zor durumda kalan ve yardıma ihtiyaç duyan dünyalıların hemen hemen her zaman "tanrı" adını verdikleri, gizemli ve görünmeyen bir varlığa başvurdıklarını öğrenen PK, doğal olarak aynı yöntemi uygular; ancak, beklediği yardım eli ona bir türlü ulaşmaz. Bu zorlu ve bir o kadar da yalnız geçen yolculuğu sırasında PK, tesadüfen Jaggu adlı meraklı bir gazeteci kızla tanışır. Jaggu PK'nin gündelik olaylara karşı sorgulayıcı tavrını ve çocukça masum yaklaşımını ilginç bularak, çalıştığı televizyon kanalı için onun çok iyi bir yayın malzemesi olacağını düşünür.

2009 yapımı 3 Aptal adlı filminin, Hindistan ve komşu ülkelerdeki inanılmaz başarısından sonra yazar ve yönetmen Rajkumar Hirani, yine

komedi-dram tarzında bir eserle karşımızda. Saf ve sempatik uzaylı rolündeki ise 3 Aptal'da da oynayan Aamir Khan'dan başkası değil. Filmin çekildiği dönemde 48 yaşında olan aktörün yakışıklılığını geri planda tutmak için hem kulakları kepçeli hale getirildi, hem de kendisinden bu dünyaya ait değilmiş gibi duran bir oyunculuk sergilenmesi istendi. Film 2014 yılının Haziran ayında vizyona girer girmez gişede patlama

yaratarak, Hindistan'ın en çok izlenen film rekorunu ele geçirdi. PK izleyiciyi sadece Aamir Khan'ın sıra dışı oyunculuğu ve Rajkumar Hirani'nin

sıkmayan komik hikâyesiyle cezbetmekle kalmıyor, şimdiye kadar Hint sinemasının elini ayağını uzak tutmaya çalıştığı önemli konulara da değiniyor.

PK uzaylı olmasına rağmen dış görünüş bakımından dünya insanlarıyla tamamıyla aynıdır. Sadece tuhaf davranışları ve soruları onu ele verir ki, böyle durumlarda hep "Sen sarhoş musun, nedin?" tepkisiyle karşılaşır. Hintçe sarhoş "Pikey" olarak telaffuz edilmektedir ve ilk başlarda konuşmayı bilmeyen bizim saf uzaylı, onu kendine verilmiş bir isim olarak algılar. Filmin hikâyesini oluştururken Rajkumar Hirani'nin en başından beri Hint toplumundaki

S P O I L E R

dinleri ve din adamlarını eleştirme amacıyla yola çıktığını söyleyebiliriz. Hayatında önceden din ve tanrı kavramıyla hiç karşılaşmamış, saf ve hatta dünya işlerinin nasıl işlediğinden bihaber bir karakter yaratmak istediği açıktır. Bu özelliklere sahip olmak için ya yeni doğmuş bir bebek olacaksın, ya da bir uzaylı. Hirani, oyunu ikinci seçenekten yana kullanarak, PK karakterini oluşturur ve senaryonun geri kalanını ona göre şekillendirir. Ancak yeni doğmuş bir bebek göndermesine de yer vermeyi unutmaz: Uzay gemisinden yere indiği anda PK bebek gibi çırılçıplak ve dilsizdir (Geldiği dünyada iletişim dokunmak suretiyle zihin okunarak yapılmaktadır).

PK'nin hikâyesiyle paralel olarak filmde, Jaggu'nun Sarfaraz adlı Pakistanlı bir gençle yaşadığı hüznü aşkı anlatılır. Hafif eğreti duran bu gereğinden fazla uzun aşk sekansını izlerken aklınızın bir ucunda "Acaba o uzaylı şu an nerede ve ne yapıyor?" gibi meraklı sorular oluşmuyor değil. Yarım saat sabır gösteren izleyici PK'yi, Delhi'nin kalabalık sokaklarında farklı Hindu tanrılarının resimlerini içeren kayıp ilanlarını dağıtırken bulur. İşte bu noktada, PK ile yolu kesişen Jaggu, PK'dan hikâyesini anlatmasını ister.

PK'nin Jaggu'ya dünyada geçirdiği o zorlu ilk altı ayını anlattığı sekans, filmin tartışmasız en eğlenceli, en komik ve muhtemelen çekiminde en çok emek harcanan bölümüdür. Burada; PK'nin tanrı kavramıyla ilk kez tanışmasına, tanrının nasıl çalıştığını daha doğrusu nasıl çalışmadığını anlamaya

başlamasına, aynı zamanda insanların tanrı olgusu etrafında oluşturdukları sayısız dinlerin birbirlerinden ne kadar da farklı olduklarını kavrayışına ve en önemlisi, din adı verilen bu sistematik yapının ciddi sorunlar barındırdığını fark edişine tanık oluyoruz. Klasik Bollywood (Hint sinema sektörünün genel adı) sinemasının o olmazsa olmaz şarkı ve dansları bu filmde de mevcut, ancak bu sefer daha yaratıcı ve hikâyenin dokusuna sırtımayacak şekilde işlenmiş. Dram ve komedi gibi iki zıt kutup arasında mekik dokuyan dramatik yapı da mantık sınırlarını terk etmeyecek şekilde dozunda tutulmaya çalışılmış.

Filmi izleyici gözünde bu kadar başarılı kılan da, anlatılan ciddi konuların basit ve bir o kadar mantıklı diyaloglarla donatılması ve zekice yapılan kıyaslamalarla süslenerek bolca espri sosuyla sunulmasıdır. Film başlı başına PK'nin kayıp kumandasına kavuşması için yardım isteyebileceği ne kadar farklı tanrı varsa, hepsine sırayla dua ettiği bölüm için bile övgüyü

hak ediyor. Hüznü bir şarkı eşliğinde müzik klipi edasıyla kurgulanan bu kesit, tanrıların insanlardan ne kadar zahmetli ve bir o kadar da vakit harcayan nafile ritüeller talep ettiklerini gözler önüne sermek açısından çok önemli. Hint toplumunun %85'i Hindu dinine mensup olduğundan, doğal olarak filmde bolca Hindu tanrılarının isimleri geçmekte. Binlerce farklı tanrı ve tapınaklar içerse de Hinduizm özünde bir monoteist dindir. Her şeyin yaratıcısı tek Tanrı birbirinden farklı binlerce şekil ve isim alabilmektedir. İsteyen istediği şekildedeki seçerek hayatı boyunca ona tapabiliyor; ki bu,

PK: Bana bir tane Tanrı verebilir misin?
Satıcı: Hangisini istiyorsun? Bu 20, bu 50, bu 100 bu da 500 rupi.
PK: 20'lik ile 500'lük arasındaki fark nedir?
Satıcı: Sadece boyutu farklı. Geri kalan her şey aynı.
PK: 20'lik de işimi görür değil mi?
Satıcı: Tamam, sana 15 olsun. Al git hadi.

Hindu dinini diğer dinlere göre daha karmaşık ve kafa karıştırıcı yapsa da, öte yandan ona esneklik de kazandırmaktadır.

Film boyunca tanrı konusuna çok kafa yoran PK, dualarının neden kabul edilmediğine dair kendine göre mantıklı bir açıklama getirmeye çalışır. İlk olarak, din adamlarının tanrıyla temasa geçmek için bozuk iletişim yolu kullandıklarını ve bunun sonucunda farkında olmadan sahte bir tanrıyla bağlantıya geçtiklerini öne sürer. Bu sahte tanrı, din adamları vasıtasıyla insanları kandırıyor olmalıdır. Yoksa tanrı basit insanların basit istekleri karşılığında neden bu kadar “saçma sapan ve mantıksız” ayin ve törenler talep etsin ki? Gerçek tanrının böyle boş işlerle uğraşmasına ihtiyacı olmamalı. Ancak

PK'nin bu teorisi Tapazvi adlı bir din adamının etrafındakilere alenen yalan söylediğine şahit olduğu anda çöker. PK'nin kumanda cihazını çalan hırsızın onu Tapazvi'ye sattığı ortaya çıkar. Halbuki Tapazvi, kumandanın kendisine Şiva tanrısı tarafından hediye edildiğini öne sürmüştü. O anda PK din adamlarının kendi çıkarları doğrultusunda tanrı adını kullanarak yalan söyleyebildiklerini öğrenir. Tanrı sahte değildi, sahte olan dinler ve din adamlarıydı.

Filmin izleyiciye sunmaya çalıştığı ana tema işte budur. PK'nin her şeyi sorgulayan akli ve mantık yürütme kabiliyeti, onu önce agnostisizm sonra ateizme kadar götürebilecekken, film onu nispeten daha az “provakatif” olan deist topraklarında frenler. Din ve din adamlarını eleştiren bu tip girişimler dünya sineması için

küçük olsa bile, Hint sineması için halen büyük bir adımdır. Çünkü Hint sineması katı gelenekler üzerine kuruludur ve az eğitilmiş, muhafazakar dindar izleyici kitlesine hitap eder. Bollywood yapımcıları da risk almaktan hep uzak durmuş, film kalitelerini hala bu izleyici kitlesinin seviyesine göre belirleyerek, kendi yarattıkları kısır döngünün içine hapsolmuş halde çarkı günümüze kadar döndüre gelmişlerdir. Duygu sömürüsü üzerine kurulu bol ağlamalı melodramlar, slapstick ağırlıklı primitif komedi unsurları ve kolay anlaşılır basit olay örgüleri Hint sinemasının vazgeçilmez unsurlarıdır. İlk kurulduğu yıllardan günümüze kadar türü (korku filmleri dahil) ve hedef kitlesi ne olursa olsun, bir Hint filminde şarkı ve danslar olmazsa olmazdır ve artık bu bir kural haline gelmiştir. Bu anlamda PK yukarıda saydığım tüm gelenekleri barındıran klasik bir Hint yapımıdır. Ancak, kalite anlamında çoğundan bir tık yukarıdadır. Bunu filmi izlerken hemen fark ediyorsunuz. Artık mesajlar göze sokulmadan anlatılıyor, yer yer klişeler yıkılıyor ve bazı olaylar tahmin edilemez noktaya kadar varabiliyor. İki buçuk saatlik uzun süresine rağmen zamanın hızla akıp gittiğini zor fark ediyorsunuz. Böyle bir şeyi bir Hint filmi izlerken çok nadir yaşarsınız. Ancak, PK'nin gerçek bir uzaylı değil de bir metafor olduğunu baştan kabul etmezseniz, filmi seyretmeniz zor olacaktır. Aksi takdirde aklınızda keyfinizi kaçırarak binlerce haklı soru işaretinin oluşması kaçınılmazdır: "PK uzaylıysa neden tıpkı insan gibi görünüyor?", "Uzayda seyahat edecek teknolojiye sahip bir uzaylı neden hala yaratıcının varlığını çözememiş ve indiği gezegenin az gelişmiş sakinlerinin tanrılarına inanmaya başlıyor?", "Hiç tanrı inancının olmadığı bir gezegene inseydi, PK bir ateiste mi dönüşecekti?", "Konuşmadan iletişim kuran bir uzaylının ses tellerine neden ihtiyacı var?", "Kocaman uzay gemisini neden sadece tek bir uzaylı yönetiyor" vb. Ancak film bittiğinde zaten bu soruların cevabını pek umursamıyor olacaksınız, çünkü PK'nin eğlence dolu akıcı sinema dili ve bir Hint yapımından beklenmeyen kalitesi sizi şaşırtıyor olacaktır.

Binlerce yıl süren tarihsel geçmişi ve günümüz laik toplumsal yapısı sayesinde Hindistan, bünyesinde yüzlerce farklı din ve dini akımı barındırmayı başarmıştır. Bu bir yandan kültürel zenginlik ve çeşitliliğe yol açsa da, dinler

arası çatışma ve dini sömürü gibi sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların sağlıklı bir şekilde çözülmesinin temelinde eleştirinin ve yeterli sorgulamanın yattığını anlayan Rajkumar Hirani bu kaygısını kendi filmiyle geniş kitlelere duyurmaya çalışmıştır. PK'nin Hint sinema tarihinin en çok izlenen filmi ünvanına kavuşması, Hirani'nin bu amacına ulaştığının bir göstergesidir. Bu anlamda Türkiye'nin dindar sinema izleyici kitlesinin de hayatında bir kez olsun PK filmiyle eğlenerek düşünmesini temenni ediyor, Rajkumar Hirani'nin ise bundan sonraki eserlerinde sadece dinlerle sınırlı kalmayıp doğrudan evrenin yaratıcısını sorgulamasını bekliyorum.

KÜNYE

Filmin adı
PK

Yapım yılı
2014

Yönetmen
Rajkumar Hirani

Senarist
Rajkumar Hirani, Abhijat Joshi

Yapımcı
Vidhu Vinod Chopra, Rajkumar Hirani

Oyuncular
Aamir Khan, Anushka Sharma, Sushant Singh Rajput, Boman İrani

Ülke
Hindistan

Bütçe
13 milyon USD

Hasılat
110 milyon USD

Süre
152 dakika

Hatipoğlu Suç Duyurusu Üzerine

Av. A. Berfu Özcan

Ateist Dergi'nin ilk sayısının "Hukuk köşesi"ne, ateistlerin hukuk aleminde yaşadığı son olay olan "Hatipoğlu suç duyurusu" sürecine ilişkin değerlendirme ile başlamak uygun gördük. Bu somut olay üzerinden aslında, ateist bireylerin Türkiye Cumhuriyeti'ndeki azınlık varlıklarının nasıl istismar edildiğini gözlemlemiş olacağız.

Malumunuz, 14.07.2014 tarihinde televizyonun ATV kanalında yayınlanan "Nihat Hatipoğlu ile İftar" isimli programda; Hatipoğlu'nu dinlemeye ve ondan feyz almaya gelen yüzlerce kişi içinden bir kadının, ateist olduğunu belirttiği eşi ile ilgili sorularına cevap arayışıyla başlayan ve yaklaşık 3 dakika boyunca süren Nihat Hatipoğlu'nun nefret söylemleri ile, bu ülkenin vatandaşı olan ve dolayısıyla ülkemizin yasalarıyla korunan ateist bireyler, alenen hedef gösterilmiş, aşağılanmış ve hakarete maruz kalmışlardır. Öncelikle belirtmek gerekir ki, ülkemizin azınlık kesimini oluşturan ve zaten hali hazırda yaşam perspektifleri sebebiyle sıkıntılar yaşamakta olan ateistlerin bu mevcut durumu, söz konusu nefret söylemiyle daha da zorlaşmış olmaktadır. İslamiyet konusunda otoriter-uzman addedilen bu şahıs, Müslümanlar için dini önem arz eden Ramazan ayında ve ana akım medya kanalı ATV'nin canlı yayınında, kendisini ilgi, saygı ve inançla takip eden milyonlarca vatandaşın psikolojisini ateistler aleyhine sarf ettiği nefret söylemleriyle olumsuz etkilemiştir.

Bahsi geçen yayında bu şahıs şu kelimeleri sarf etmekte: "Her ateist aslında Allah'a sığınıyor. Ben hiçbir ateistin Allah'ı inkar ettiğine inanmıyorum. 'İnkâr ediyoruz' diyorlarsa, yalan söylüyorlar." Ateizm tüm metafizik inançları reddeder. Bu disiplinde asıl olan, varlığı var olanla açıklamaya

çalışmaktır. Dolayısıyla, ateist bireylerin var olmayan tanrı kavramını inkar ettiği, bu mantıkla mümkün kılınmaz. İslam alimi, burada ateizm hakkındaki yanlış bilgisini canlı yayında milyonlara aktarmakta ve bilfiil ateistleri yalancılıkla suçlayarak aşağılamış, rencide etmiş olmaktadır. T.C. Anayasası m.24' e göre, kimse kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz. İslam alimi, buradaki açıklamasıyla, ateistlerin onur, şeref ve saygınlıklarını zedelemiştir. Nihat Hatipoğlu, nefret söylemini şu şekilde devam ettirmektedir: "Ateistlerin en büyük babası şeytan; yani öyle sayılırsa, halbuki şeytan onlardan çok daha temizdir." İslam literatüründe şeytan, yaratılmışların en fena, aşağılık ve yok edilmesi arzulanan figürüdür. Müslümanların kutsal ibadet yeri olan Kabe'de şeytan taşlanır. Canlı yayındaki bu nefret söylemiyle Hatipoğlu, kendisini izleyen kesimde, ateistlerin "Şeytandan daha kötüler ve yok edilmeleri gerekir" algısı yaratmaktadır.

14.07.2014 tarihli söz konusu ATV canlı yayınında, ateistlerle ilgili kesit boyunca, ateistlerin manevi varlığına aşağılayıcı, rencide edici, hedef gösterici söylemlerle ve bu kişilerle evlilik bağının kurulamayacağı iddiaları ve şeytandan daha kötü yaratıklar olduğu belirtilmek suretiyle hakaret edilmiştir. Tüm bunlar, manevi hakkın korunması kapsamında şeref ve itibarının korunması hakkının ihlal edildiğine yönelik açıklamalardır.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı şu gerekçeyle, yapılan suç duyurusu üzerine, Hatipoğlu hakkında “kamu adına kovuşturma yapılmasına yer olmadığı” kararı vermiştir:

...“Kendisi ilahiyat profesörü olan şüphelinin Kur’an ve sünnete göre toplumu aydınlatmak hususunda bir görevinin bulunduğu ve görevini ifa etmeye çalıştığı, kullanılan dilin bir inanış şekli olan ateizm inancının değerlerine saldırı teşkil etmediği ve toplumun tamamını bir inanca karşı kışkırtmadığı, aksine ateizmin de bir inanış şekli olduğunun belirtildiği ve bu inancın din temelli olarak yorumlandığı, yapılan yorumlarda o inancı benimseyenlerin aşağılanmadığı, inancın temel düşüncesini oluşturan fikirlerin açıklandığı ve bu fikirlerin Kur’an ve sünnet perspektifinde eleştirildiği, kullanılan ifadelerde hakaret unsurunun bulunmadığı, halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmediği”, ayrıca “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10. maddesinde yer alan ifadeyi açıklama özgürlüğünün ‘sınır tanımayan’ bir değere sahip olduğu, böyle bir özgürlüğün halkın büyük bir kesimini rahatsız etse dahi koruma kapsamında kaldığı, yine Yargıtay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin bir çok kararlarında da belirtildiği üzere, ağır, sert veya incitici nitelikte de olsa, eleştiri

hakkı kullanıldığında kişiye yaptırım uygulanmaması gerektiği”...

Hal bu ki, aynı sözleşmenin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) 14. maddesi kapsamında ayrımcılık yasasına dayanarak, suç duyurusunu hakkında kamu adına kovuşturma yapılmasına da karar verilebilir, veya İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’ni göz ve vicdan önünde tutarak bambaşka bir sonuç elde edilebilirdi.

Sözün özü, somut olayda yaşadığımız bir dünya gerçeğidir. İnsanlara haklarımızı hatırlatmak, haklarımızın savunucusu olduğumuzu göstermek, pes etmemek, örgütlenerek güçlenmek, kamuoyunu bilgilendirmek, açık olmak ve sinmemek ve korkmamak azınlıkların en büyük ve en önemli silahıdır. Daha görünür, tanınır ve bilinir olmak, haklarımıza diğer örgütlü hak savunucularını ortak etmemiz gerekmektedir. Daha özgür, daha haklı bir dünya temennisi ile...

Not: Bu köşede, ateist kimliğiniz dolayısıyla uğradığınızı düşündüğünüz haksızlık/hukuksuzluklara karşı hukuki bilgi vermeyi planlıyoruz. Bu sebeple sorularınızı hukukkosesi@ateistdergi.com adresine iletebilirsiniz.

İyiliklerle kalın.

ATEİST DERGİ

www.ateistdergi.com

/ ateistdergi

/ ateist_dergi

/ ateistdergi

/ ateistdergi

/ ateistdergi